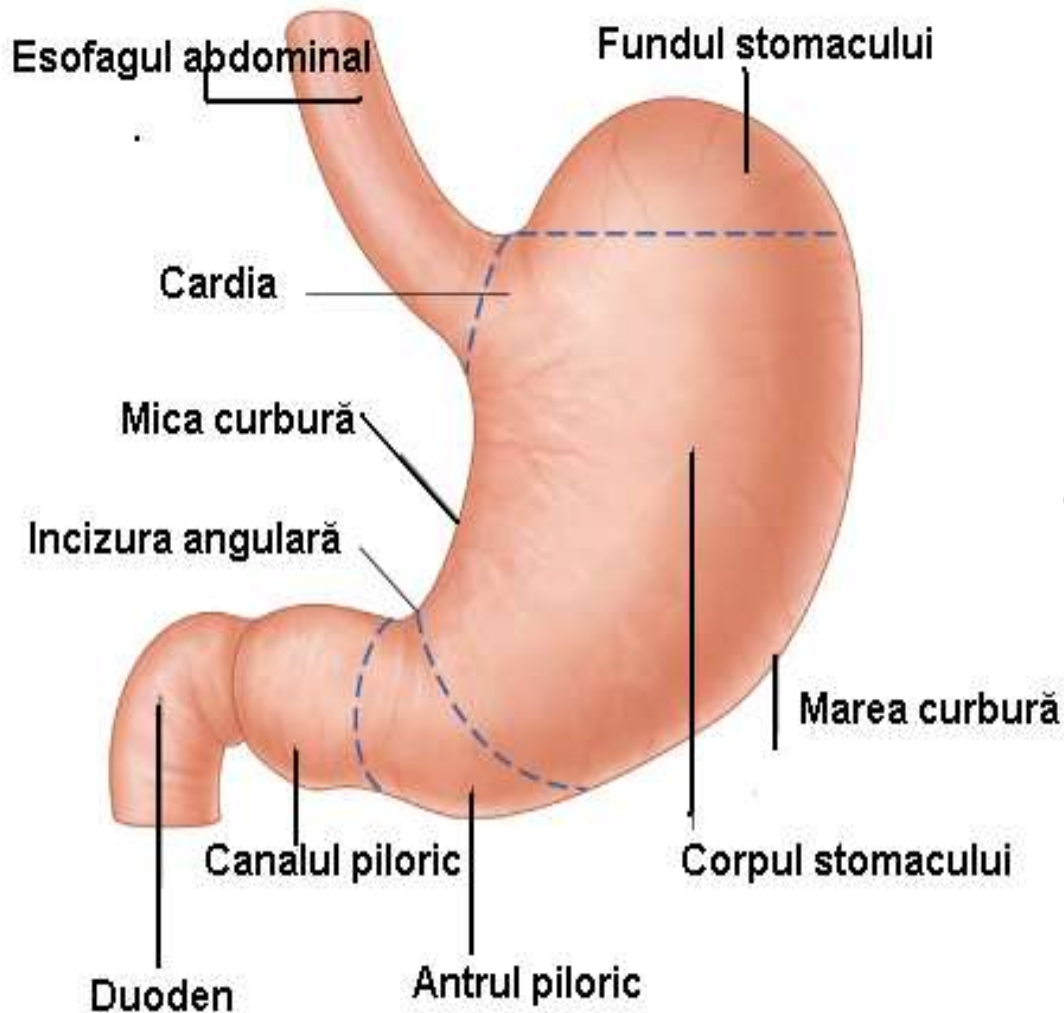

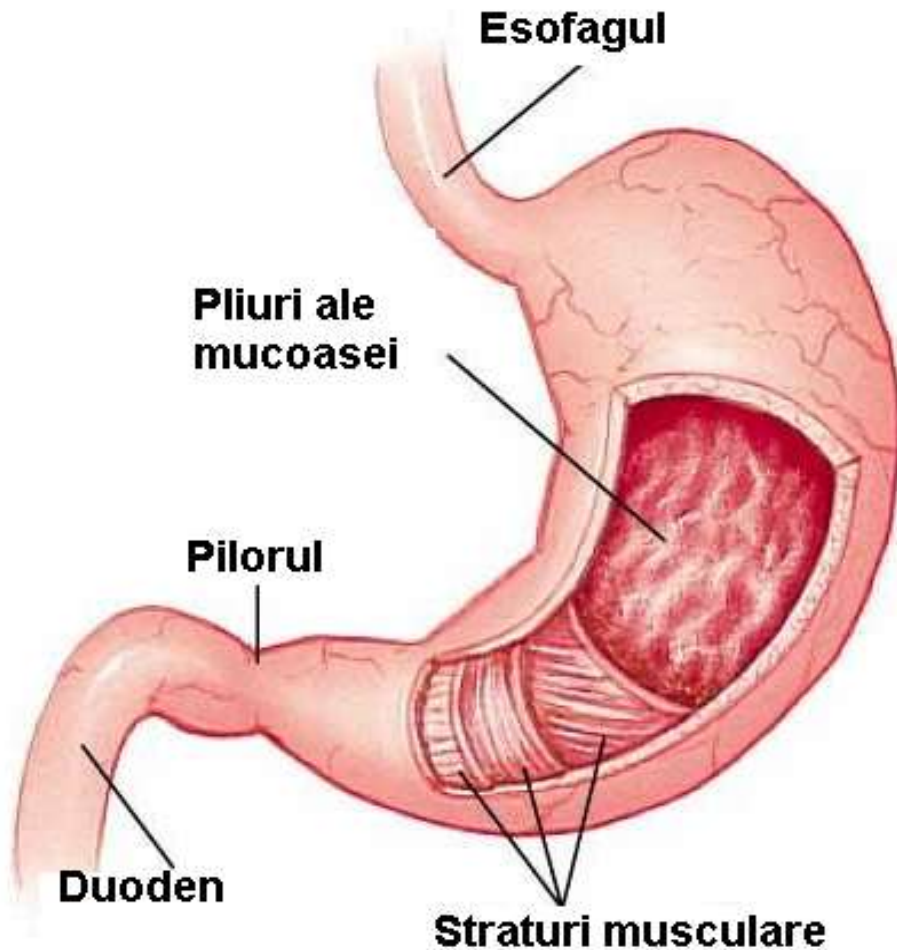
FIZIOLOGIA STOMACULUI

ANATOMIA FUNCȚIONALĂ A STOMACULUI

- Segmentul digestiv cuprins între esofag și duoden.
- Comunică prin orificiul **cardia** cu esofagul și cu duodenul - prin orificiul **piloric**.
- Are o lungime de 20 cm și o **capacitate de aprox. 2000 ml**.
- Este un organ cavitătar, fiind compus din:
  - **fundul stomacului sau fornixul;**
  - **corpul stomacului;**
  - **regiunea antro-pilorică** formată din antru și canalul (vestibulul) piloric. Acesta se deschide în duoden prin orificiul piloric, străjuit de sfincterul piloric.

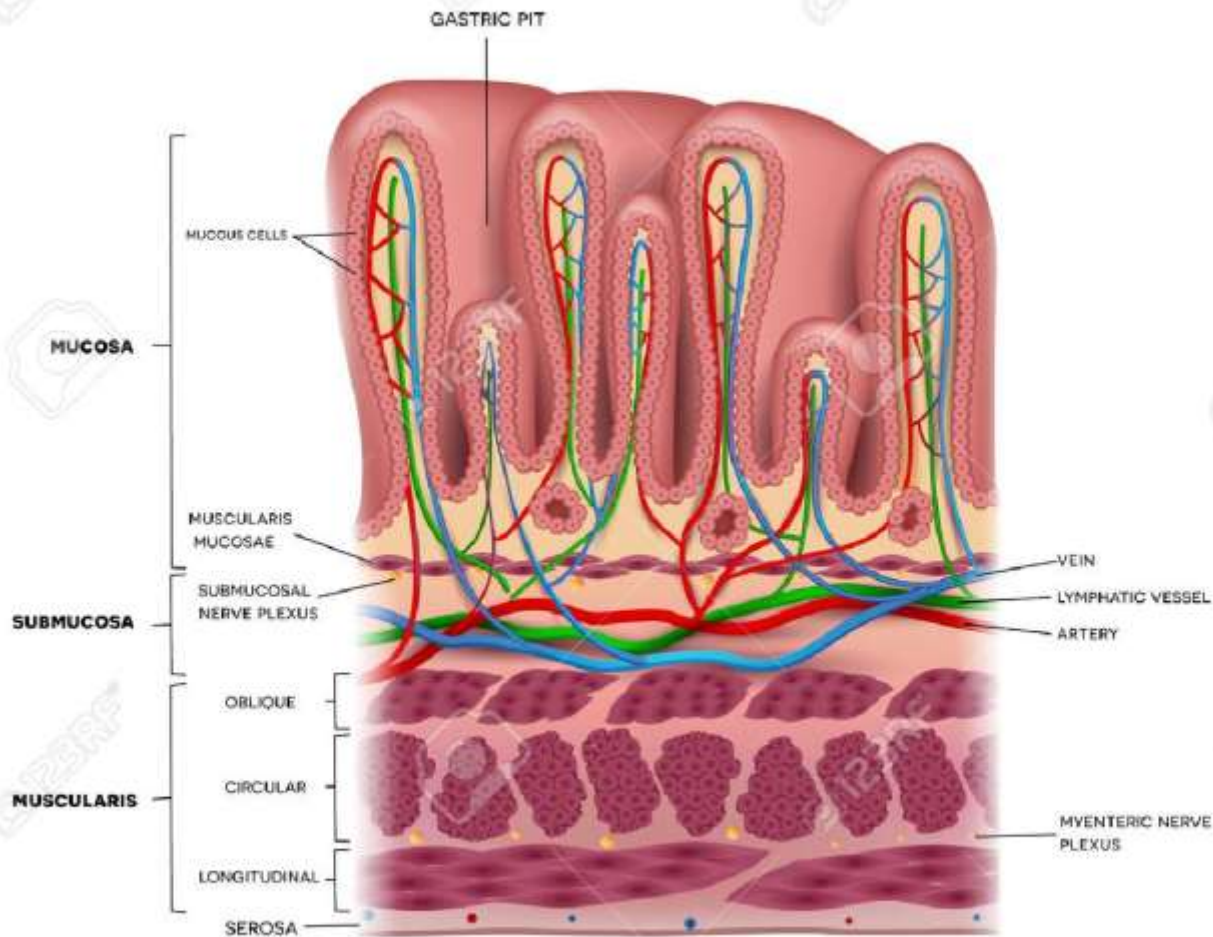
Porțiunea verticală sau proximală - fundul și corpul stomacului este considerată **stomacul acid**, deoarece glandele de aici secretă **HCl și pepsinogen** în cantitate mare. Rolul dominant este de **depozitare**.

Porțiunea orizontală sau distală – formată din antrul piloric și canalul piloric este considerată **stomacul alcalin**, glandele de aici secretând **mucus și gastrină** în cantitate mare.

- Activitatea motorie a acestui segment se caracterizează prin **mișcări de amestecare și propulsie a alimentelor**.

ANATOMIA FUNCȚIONALĂ A STOMACULUI

STOMACH WALL

- **t. seroasă** - peritoneul visceral, care acoperă o mare parte din stomac;

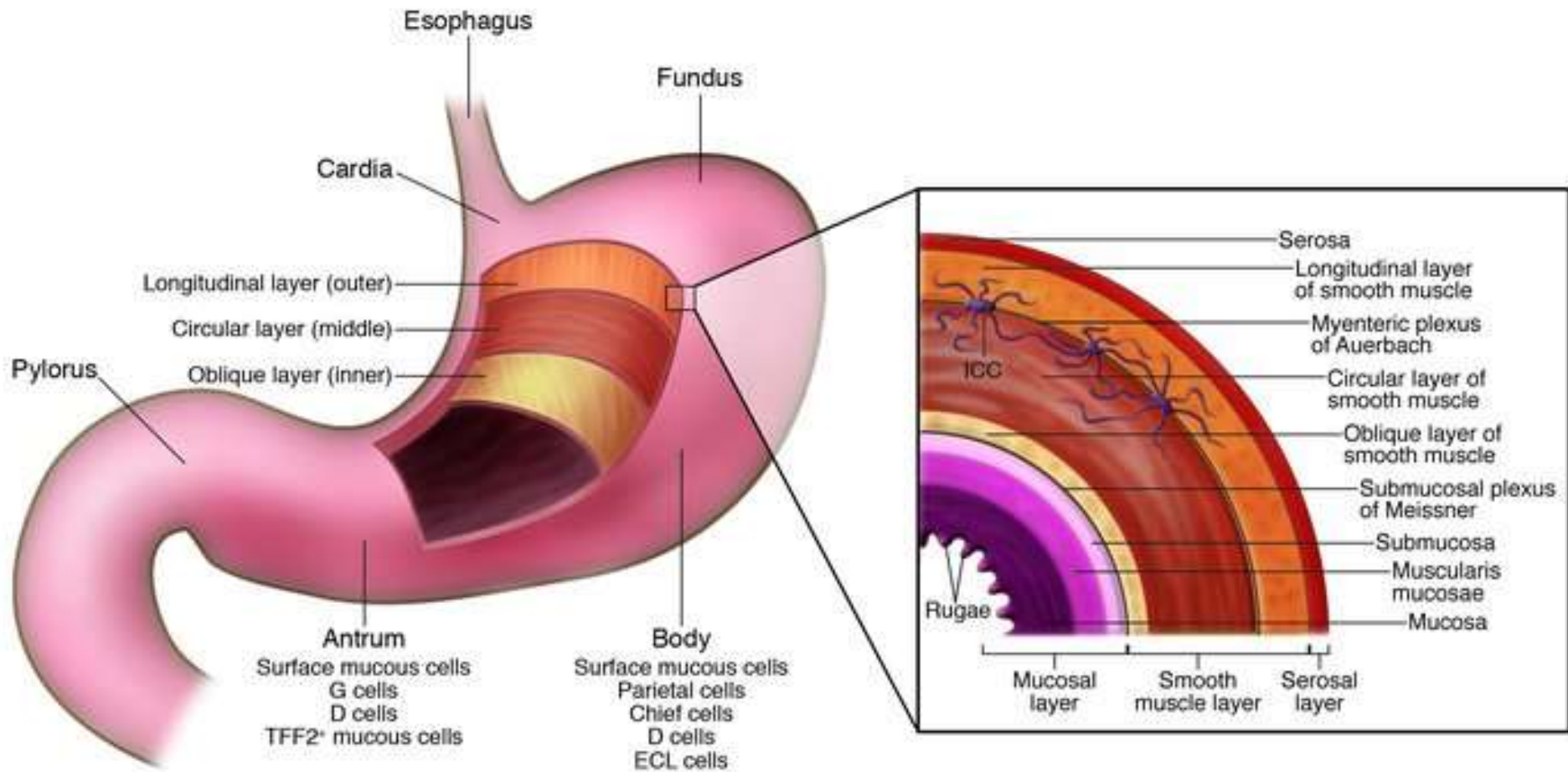
- **t. musculară** – formată din fibre longitudinale (la exterior), fibre circulare (la mijloc) și oblice la interior.

- **t. submucoasă** – conține vase de sânge, limfatice și **plexul Meissner**, care controlează, în special, fluxul circulator și activitatea secretorie a stomacului.

- **muscularis mucosae**, strat foarte subțire de fibre musculare care asigură cutarea și pliarea mucoasei

- **t. mucoasă** – care conține glandele gastrice.

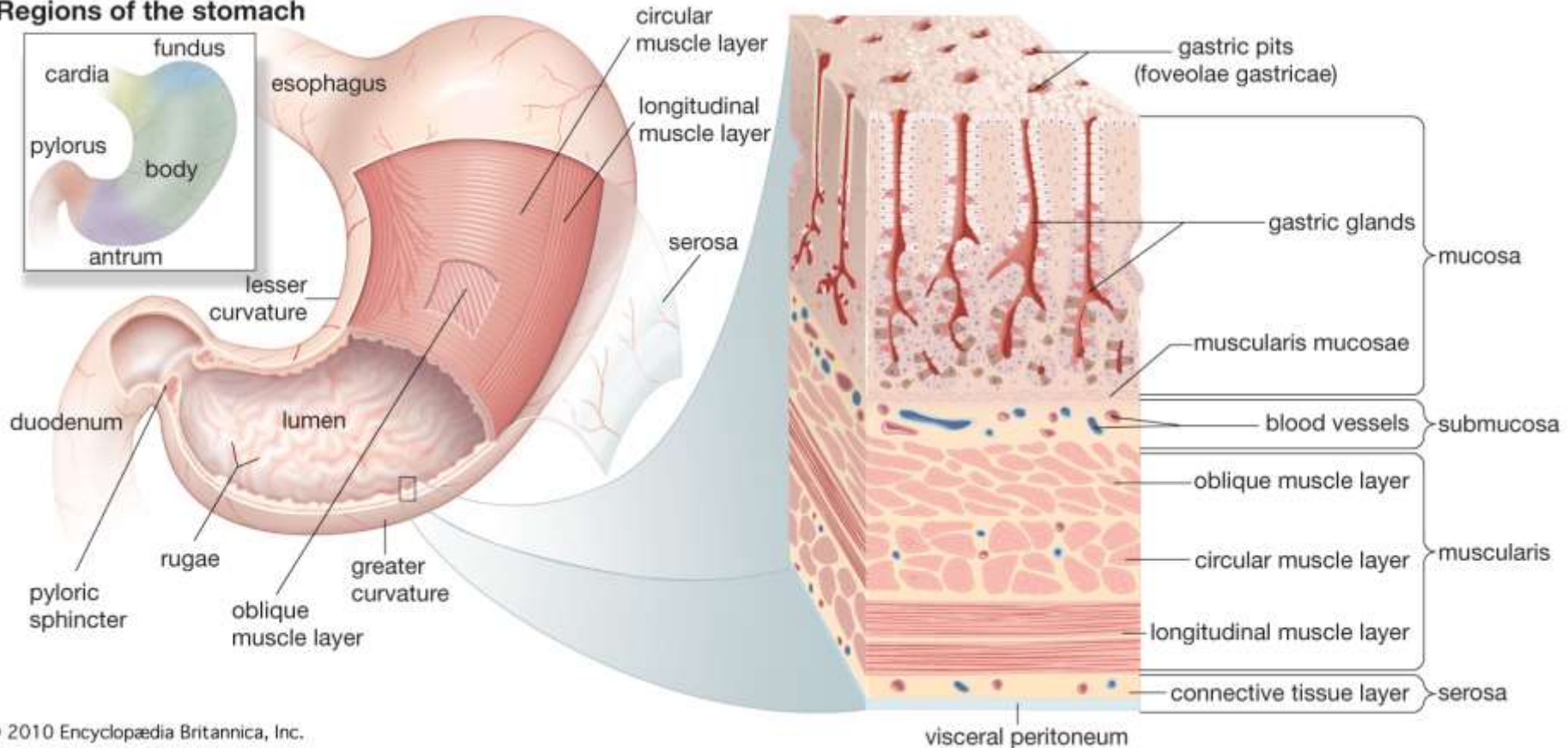

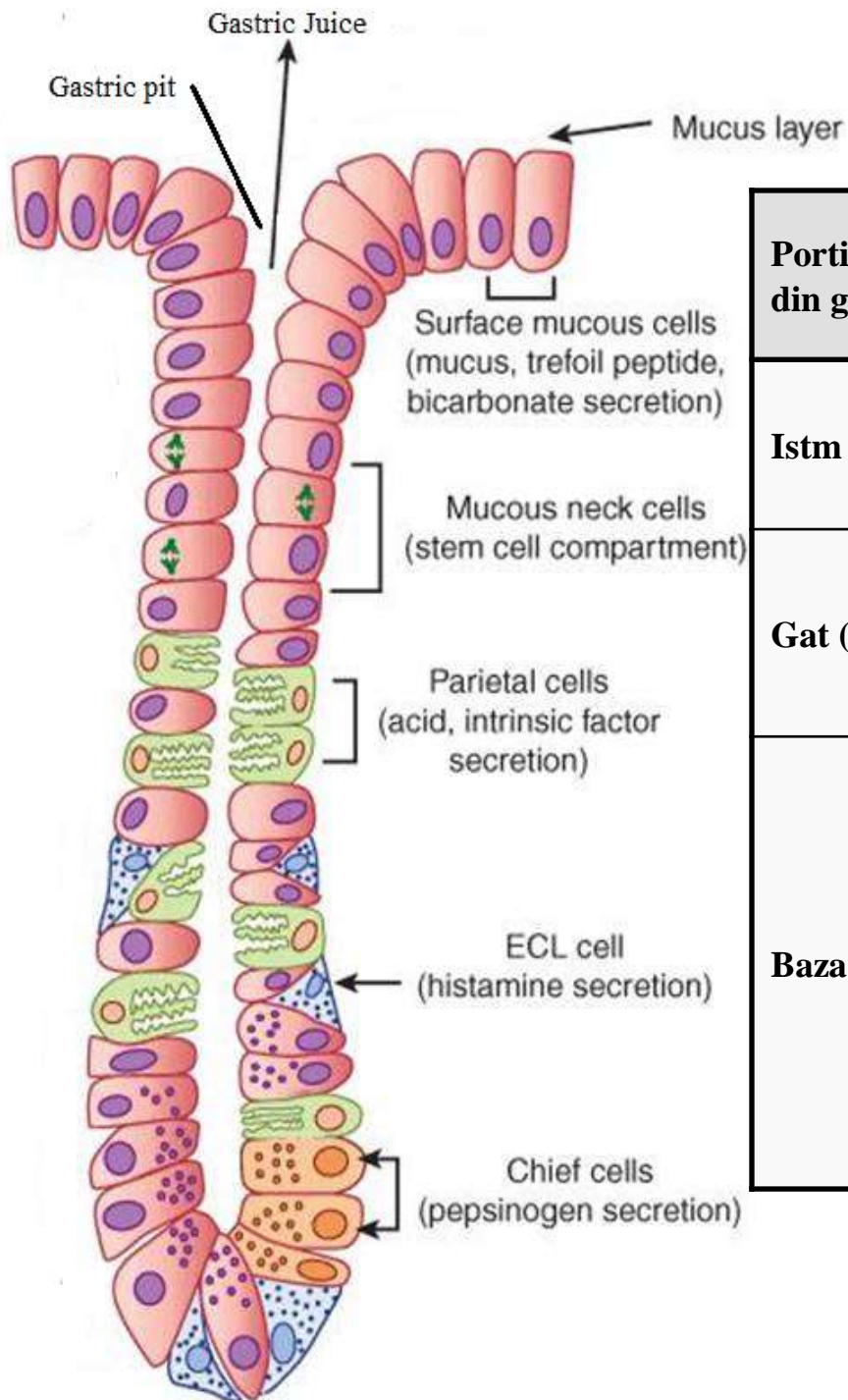
Între stratul longitudinal și circular se găsește *plexul Auerbach = myenteric plexus*, care coordonează activitatea motorie spontană.

În mucoasa stomacului se găsesc glandele gastrice

Regions of the stomach

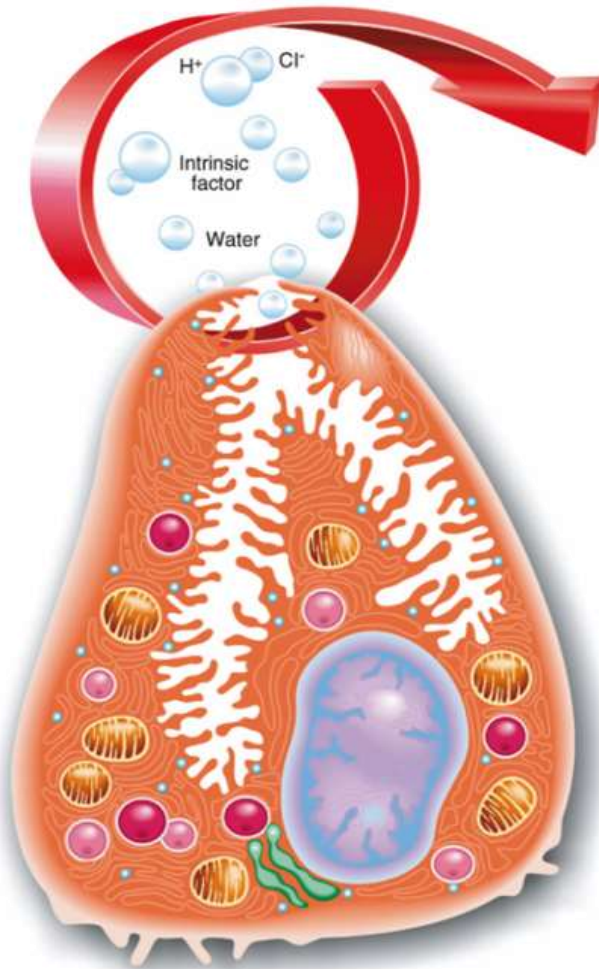

- Sunt glande tubulare formate din: bază, gât sau colet și istm;
- Se deschid la nivelul criptelor sau foveolelor mucoasei;
- Secretă mai multe tipuri de substanțe, în funcție de localizare - fundică sau pilorică, predominând un anumit tip de secreție.

Portiunea din glanda	Tipul de celule	Ce secreta ?	Regiunea din stomac unde se gasesc
Istm	Celule mucoase	Mucus si bicarbonat	Pilorica. In numar mic in regiunea cardia si fundica.
Gat (colet)	Celule parietale sau oxintice	Acid clorhidric si factor intrinsec	Fundica si a corpului gastric. In numar mic in regiunea cardia si pilorica.
Baza	Pricipale sau chief sau zimogene.	Enzime: pepsinogen, renina.	Predomina in regiunea fundica
	Celule entero-endocrine. Sistemul APUD sau sistem neuroendocrin difuz digestiv.	Hormoni: gastrina, histamina, endorfine, serotonina, cholecystokinina, somatostatin	Predomina in regiunea pilorica In numar mic in regiunea cardia si a fundului. Se continua la nivelul intestinului subtire (duoden)

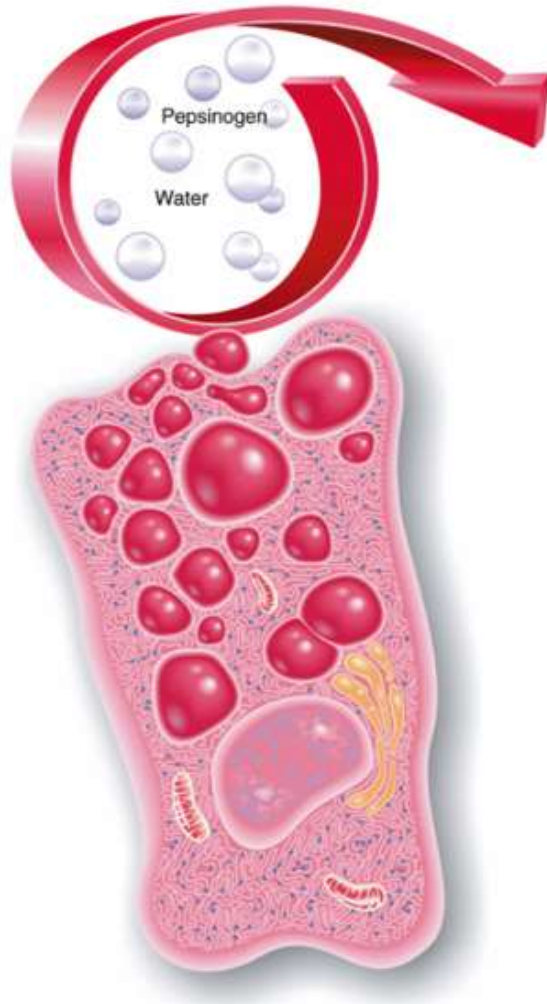
Celula parietală

- Secretă HCl
- Se găsesc singure sau în grupuri mici
- La nivelul coletului și istmului glandei
- Sunt rotunde sau piramidale
- Prezintă citoplasmă acidofilă, cu numeroși canaliculi intracelulari
- Produce factorul intrinsec Castle

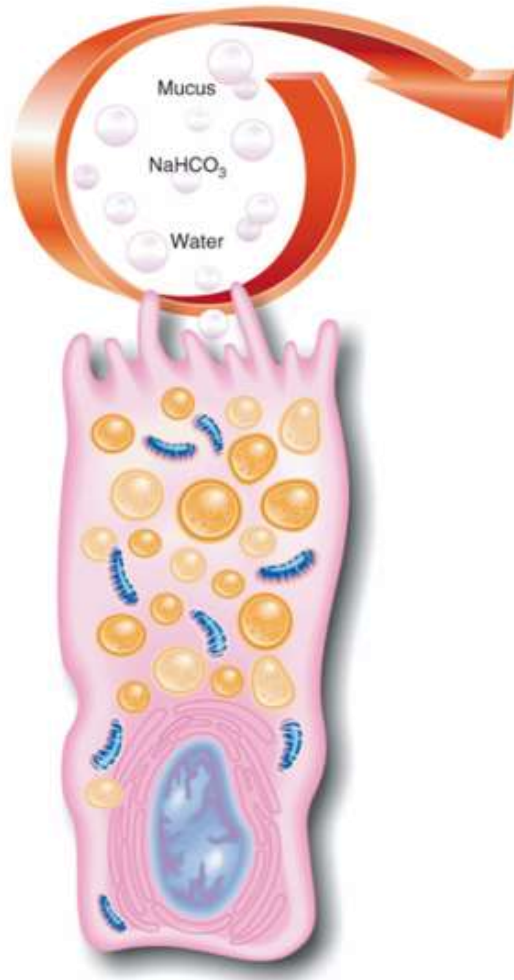

Celula principală

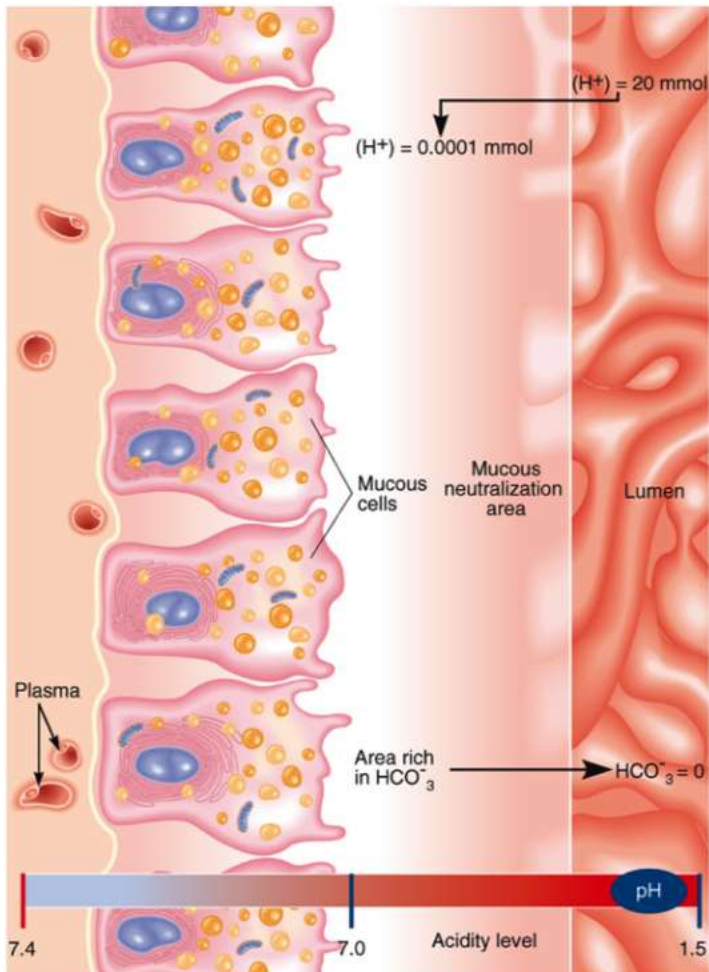
- Prezintă nucleu situați bazal și granule de zimogen plasate apical
- Secretă Pepsinogen

Celula mucoasă

- Prezintă nucleu plasat bazal, citoplasma bazofilică
- Produc mucus și bicarbonat ce protejază mucoasa gastrică

Bariera muco-bicarbonică

- Protecția mucoasei gastrice – se realizează prin stratul de mucus și secreția de HCO_3^-
- HCO_3^- difuzează prin stratul de mucus și tamponează acidul care difuzează din lumenul glandular
- Prostaglandinele PGE_2 și PGI_2 stimulează secreția de HCO_3^-

FUNȚIILE STOMACULUI

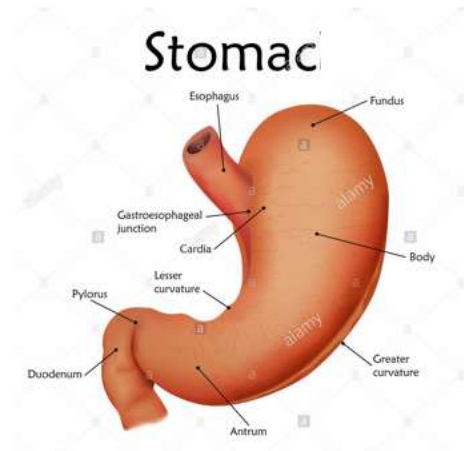
Stomacul are 3 funcții majore:

- **Secretorie** – enzime, mucus, factor intrinsec Castle și substanțe anorganice – acid clorhidric, apă, electroliți
- **Motorie** - amestecul alimentelor solide cu sugul gastric și eliminarea intermitentă a chimului gastric format, în duoden
- **Endocrină**: sintetizează peptide reglatorii cu rol de hormoni locali (sistemul APUD): gastrina, histamina, somatostatin, serotonină, enkefaline, bombesina etc
- **Funcția de absorbție este minimă** la nivelul stomacului. Prin mucoasa gastrică se absorb cantități mici de: apă, Na^+ , K^+ , glucoză, aminoacizi, anumite medicamente – aspirină

Rolurile stomacului

Rol de eliminare a unor substanțe colorante, medicamente (morfină) și a unor ioni: iod, brom, plumb

Ațiune antibacteriană - prin lizozim și pH-ul acid

Transformă fierul în formă absorbabilă

Depozitează alimentele

Amestecă alimentele cu sucul gastric și le evacuează în segmentele digestive inferioare

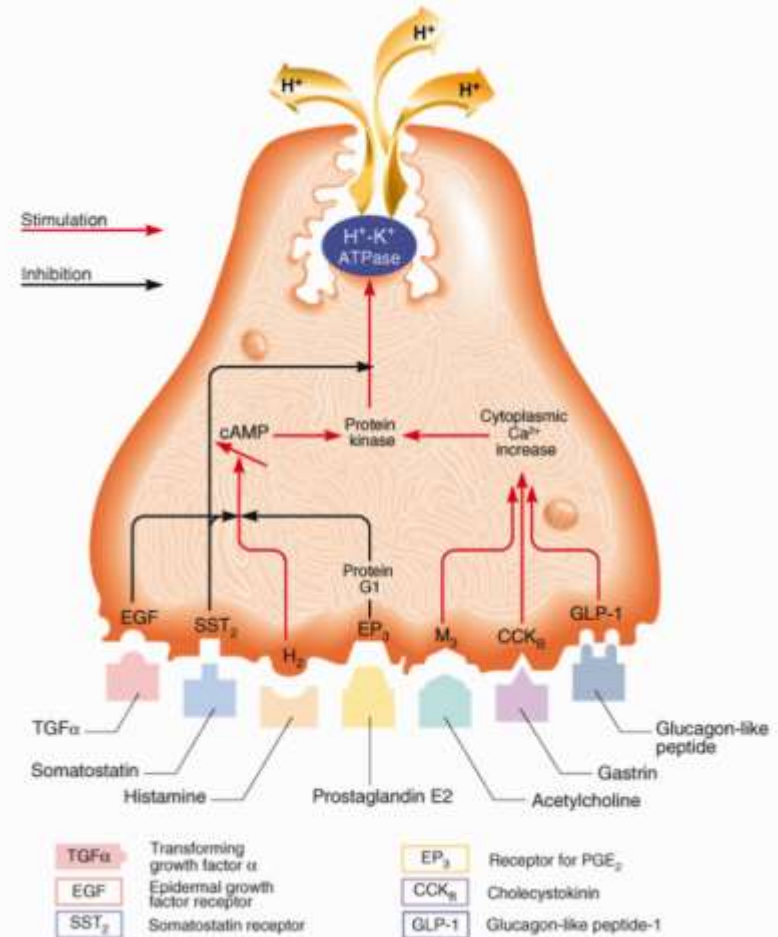
Asigură digestia unor principii alimentare sub acțiunea enzimelor gastrice

FUNCȚIA SECRETORIE A STOMACULUI – SUCUL GASTRIC

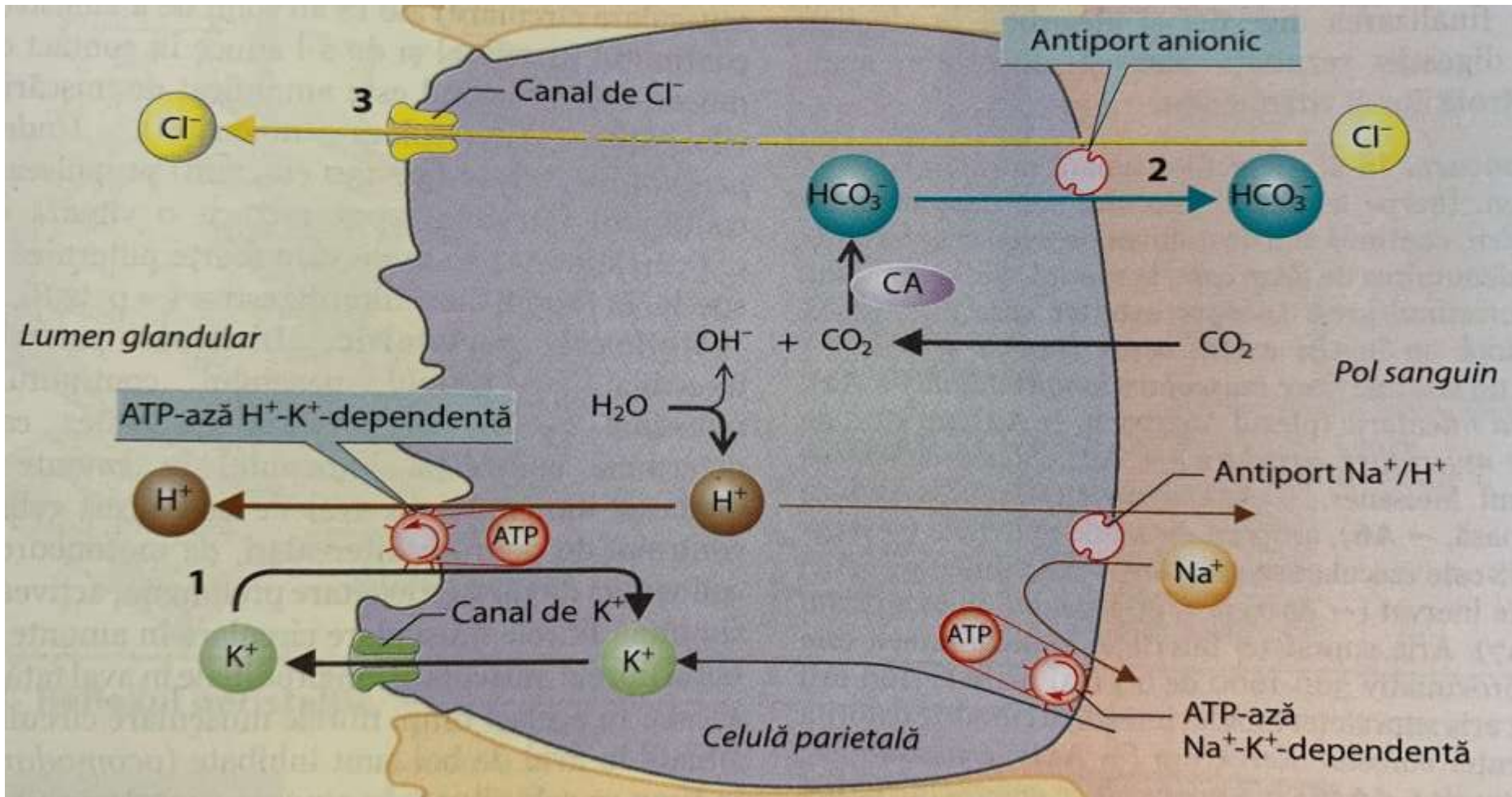
- Glandele gastrice și celulele epiteliale din mucoasa gastrică secretă o serie de produși organici și anorganici, al căror amestec formează *sucul gastric*.
- Sucul gastric conține: *HCl, enzime (pepsina, labfermentul), mucus, factor intrinsec Castle, electroliți, bicarbonat și apă*.

Secreția de HCl

- Când celulele *parietale* (oxintice) sunt stimulate se secretă **HCl** în concentrație foarte mare, cu un pH de 0,8. La acest pH, concentrația ionilor de **H⁺** este de 3 milioane de ori mai mare decât în sângele arterial.

Secreția de HCl

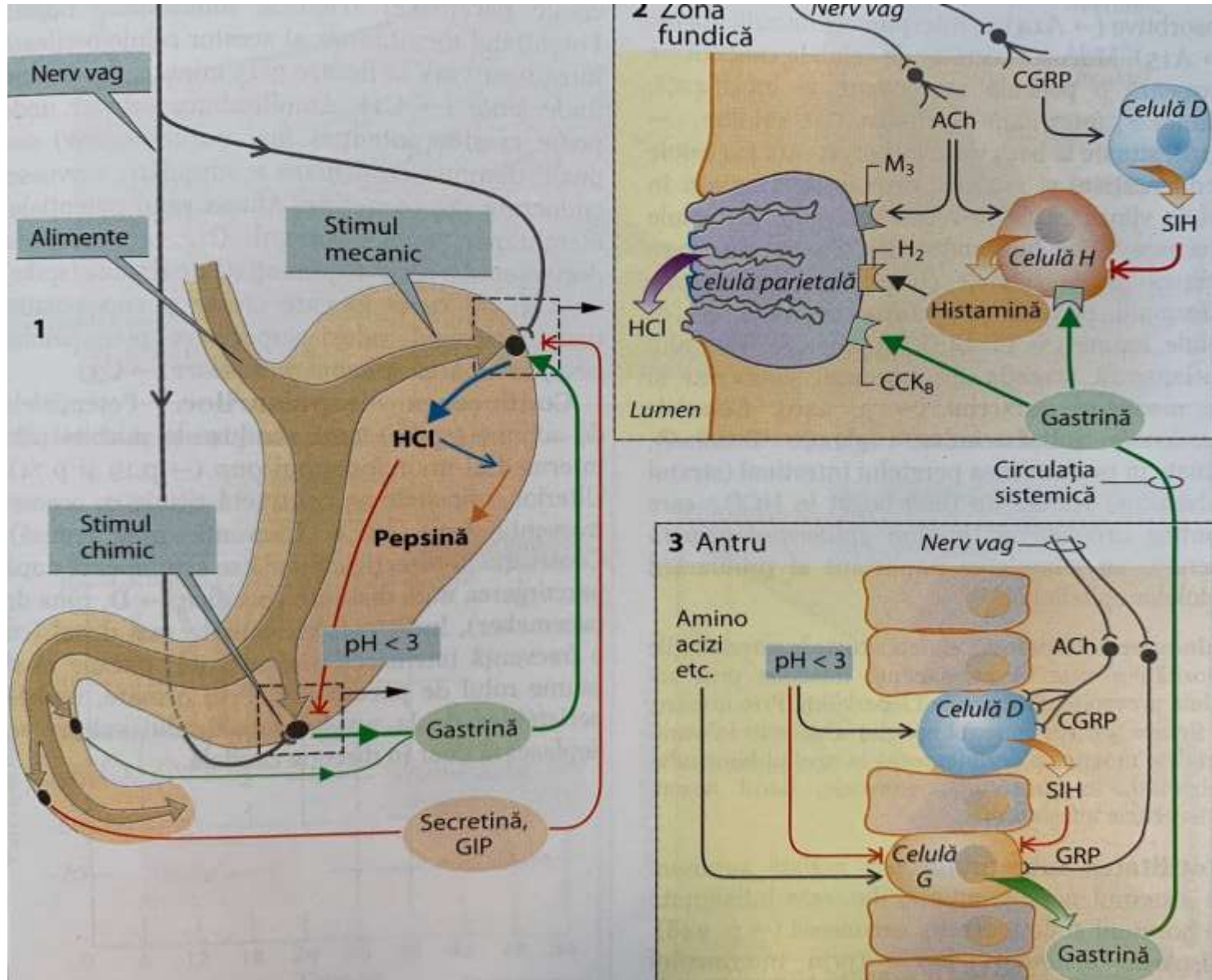

Secreția de HCl

- *ATP-aza H⁺/K⁺ dependentă* introduce ionii de H în lumenul glandular la schimb cu K⁺
- K⁺ preluat este recirculat în lumen prin canale luminale de K⁺
- Pentru fiecare H⁺ secretat un ion HCO₃⁻ părăsește la polul sanguin celula parietală la schimb cu un ion de Cl⁻ utilizând schimbător *antiport anionic*
- Cl⁻ difuzează în afara celulei spre lumen prin canale pt Cl⁻
- Pentru fiecare H⁺ secretat ajunge în lumen cate un ion de Cl⁻

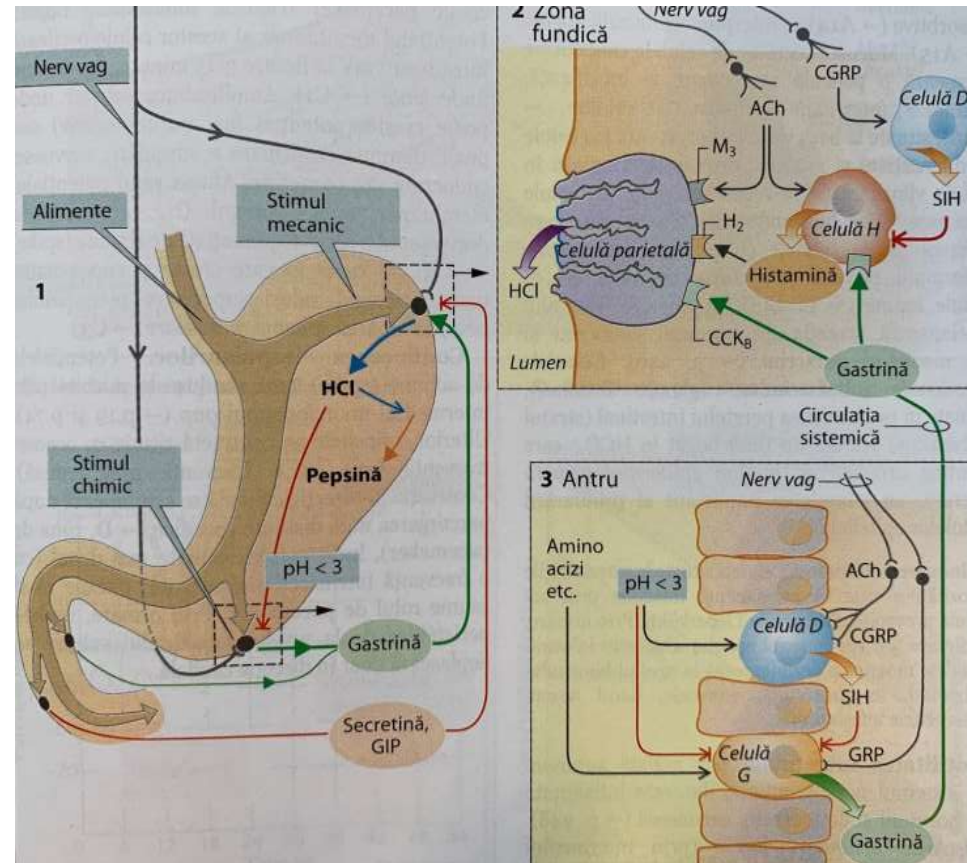
Secreția acidă gastrică

Secreția gastrică acidă

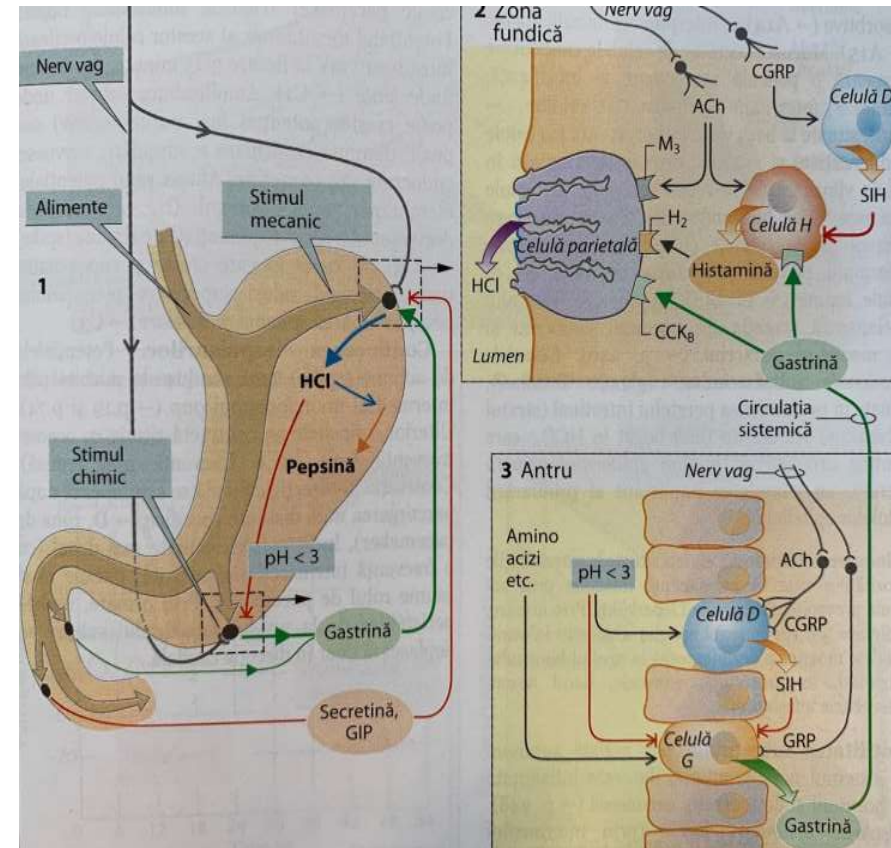
Factori stimulatori:

- Factori nervoși, gastrici locali, intestinali
- **Ingerarea alimentelor** – secreție reflexă
- **Hipoglicemia** – stimulează pe cale vagală
- **Reflex parțial condiționat**
- N. optic, gustativ, olfactiv – aferențe
- Nervul vag – eferențe

Secreția gastrică acidă

- **Ach** – activează direct celulele parietale (M_3)
- **GRP** – stimulează secreția de *gastrină*
- **Gastrina** – acționează pe celulele parietale (rec CCK_B)
- **Gastrina, Ach, β_3 -adrenergice** – activează eliberarea de *histamină* de la nivelul celulelor H sau enterocromafin-like
- **Histamina** – acționează pe *receptorii H_2*

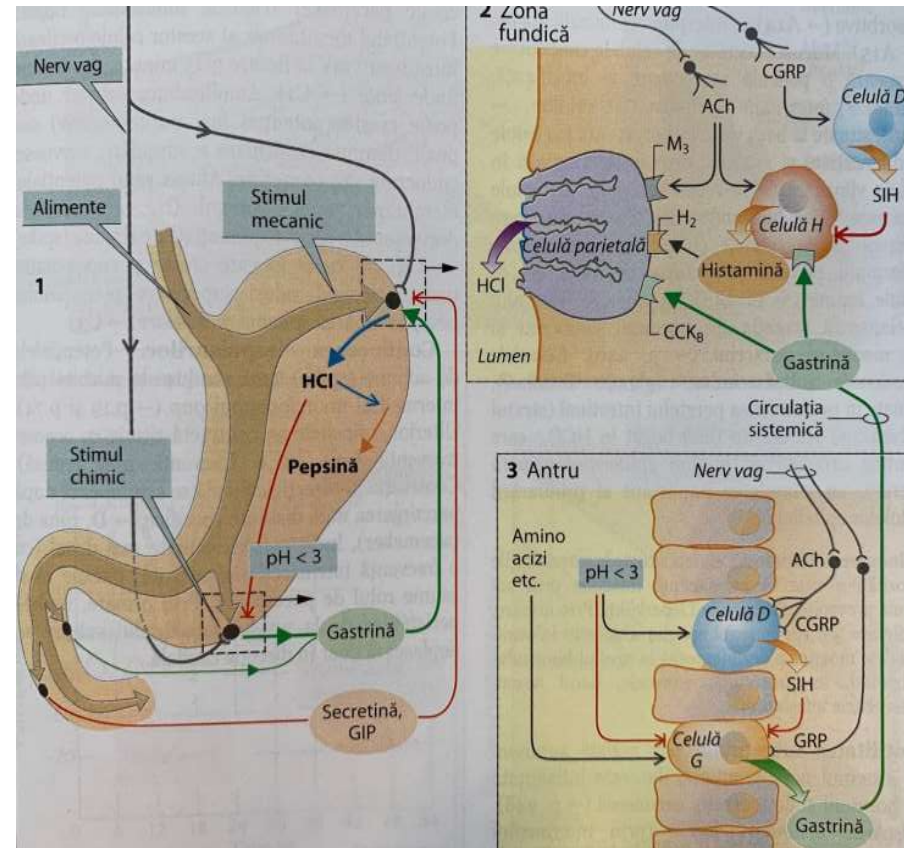

Secreția gastrică acidă

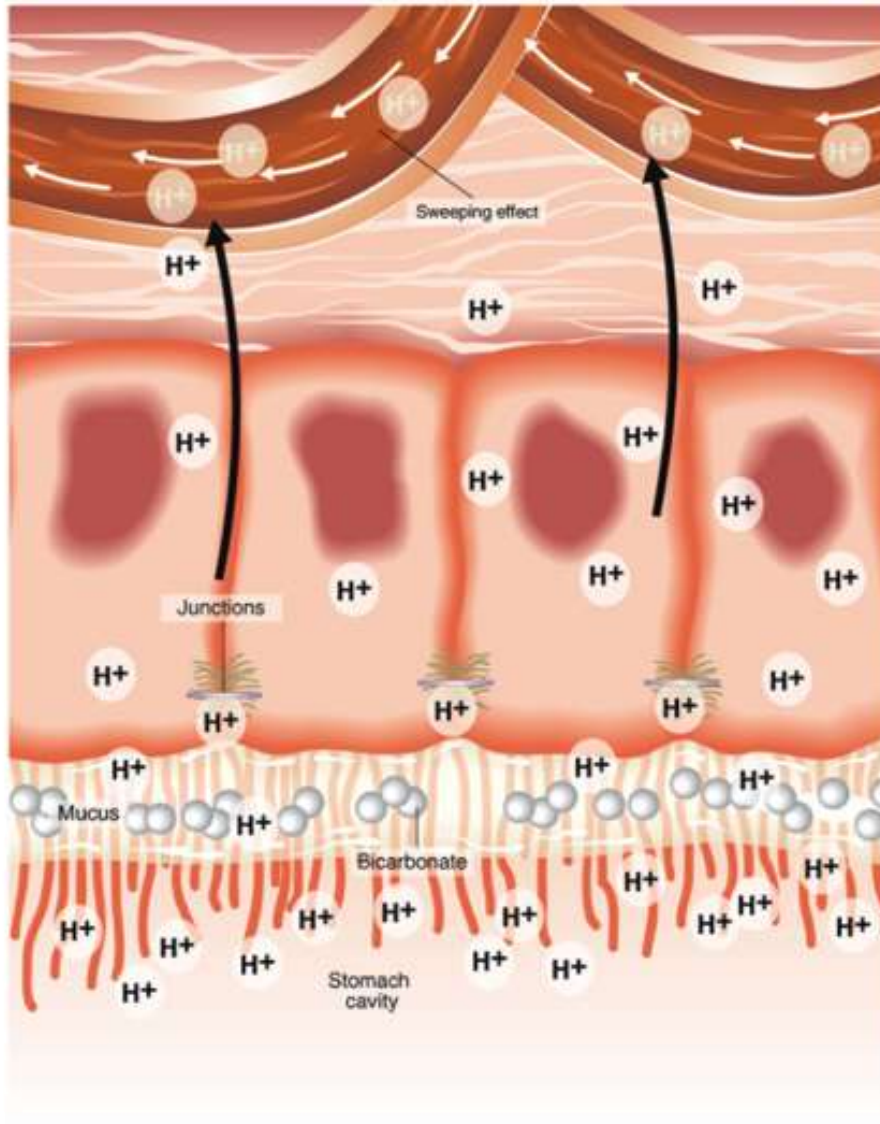
Factori inhibitori:

- **pH < 3** la nivelul antrului inhibă celulele G (f.-)
- Activează celulele D antrale care secretă SIH
- **SIH** inhibă celulele H (z.fundică) dar și celulele G antrale
- **CGRP** – activează celulele D din antru și z.fundică
- **Secretina și GIP** eliberate în intestin au efect retrograd asupra secreției de suc gastric

Retrodifuziunea H^+

- Mucusul și producția de bicarbonat tind să neutralizeze protonii
- Joncțiunile strânse între celulele epiteliale previn retrodifuziunea
- Fluxul circulator preia protonii care au trecut bariera muco-bicarbonică

Ionii de hidrogen, datorită gradientelor de concentrație au tendința de retrodifuziune (întoarcere) în mucoasă.

- Acestei tendințe i se opune **bariera gastrică**, formată din **stratul de mucus** protector, **secreția alcalină (bicarbonat)** și **membrana celulelor** din mucoasa gastrică.
- Distrucția acestei bariere duce la retrodifuziunea rapidă a ionilor de hidrogen, cu producere de leziuni ale mucoasei = **ulcerație**.
- Distrucțiile tisulare sunt urmate de eliberarea de **histamină**, ceea ce va determina stimularea secreției acide, întreținând retrodifuziunea ionilor de hidrogen.
- **Pompa de H⁺** – și deci secreția acidă poate fi inhibată prin administrarea de inhibitori ai pompei de protoni.
- Cei mai cunoscuți sunt derivații de benzimidazole – **Omeprazol, Pantoprazol, Lansoprazol, Esomeprazol** etc.
- **O altă categorie de substanțe** care **scad** secreția acidă sunt blocanții de receptori **H₂** (receptori pentru legarea histaminei) - **cimetidina, ranitidina, famotidina**. Prin blocarea acestor receptori de pe membrana celulei parietale, histamina nu-și mai poate exercita rolul de stimulator al producției de gastrină și HCl.

Rolurile acidului clorhidric din sucul gastric

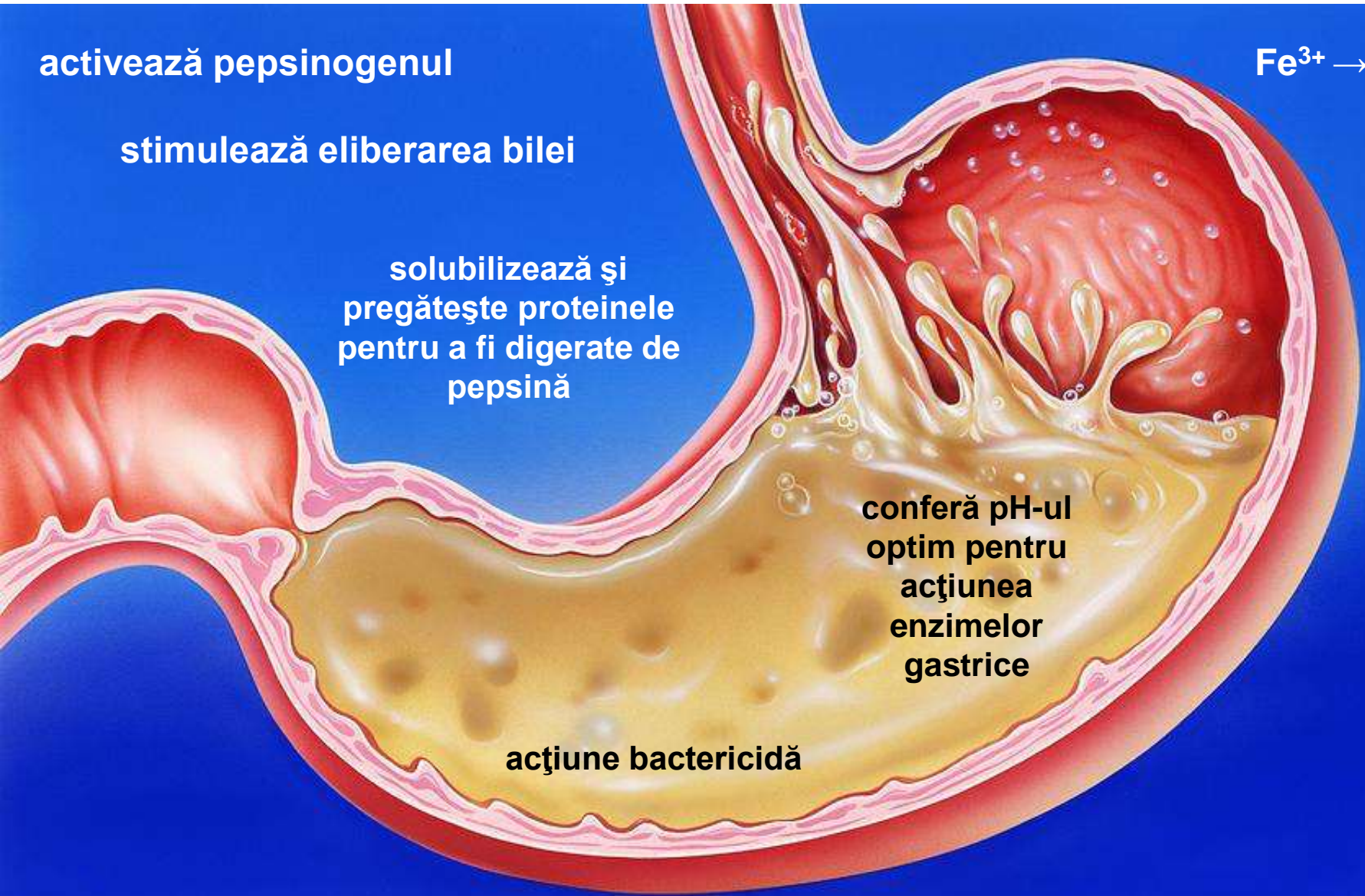
activează pepsinogenul

stimulează eliberarea bilei

solubilizează și
pregătește proteinele
pentru a fi digerate de
pepsină

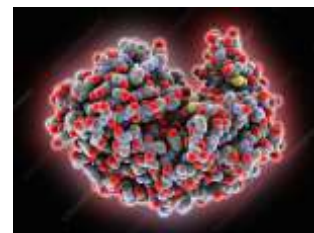
conferă pH-ul
optim pentru
acțiunea
enzimelor
gastrice

acțiune bactericidă

FUNCȚIA SECRETORIE – SECREȚIA DE ENZIME

- Celulele principale sau „chief” sau zimogene ale glandelor din mucoasa gastrică (localizate predominant în regiunea fundică) secretă: ***pepsinogen, labferment, lipaza, gelatinaza.***
- **Pepsinogenul** – este forma inactivă, de proenzimă a **pepsinei**, principala **enzimă proteolitică** a sucului gastric.

Rolurile pepsinei

1. ***Hidrolizează și digeră proteinele***, solubilizate în prealabil de HCl transformându-le în peptide mai mici: albumoze primare, secundare și peptone;
  - Pepsina acționează asupra albuminelor, globulinelor, caseinei și condrinei, dar nu acționează asupra mucinei, keratinei și nucleoproteinelor.
  - Este responsabilă de 15 % din digestia proteinelor.
2. **La adult**, în absența labfermentului, ***realizează digestia proteinelor din lapte.***

FUNCȚIA SECRETORIE – SECREȚIA DE ENZIME

Labfermentul - ENZIMĂ PROTEOLITICĂ prezentă numai în secreția gastrică a sugarului

Rol: în prezența Ca^{2+} , coagulează laptele, transformând cazeina în paracazeinat de calciu.

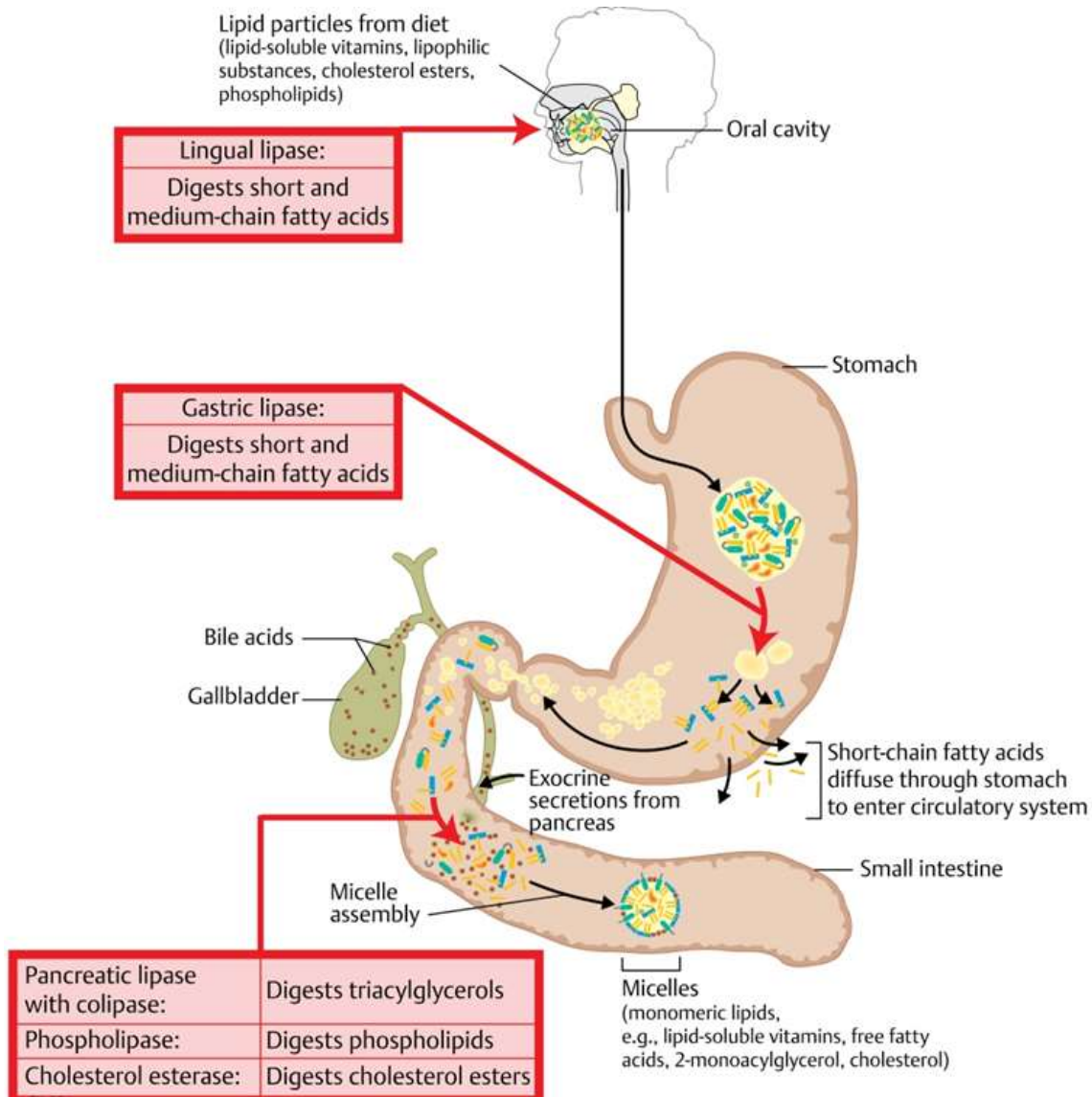
Gelatinaza - ENZIMĂ PROTEOLITICĂ

Rol: acțiune lichefiantă asupra câtorva proteoglicani, în special asupra gelatinei.

Lipaza - ENZIMĂ LIPOLITICĂ

Rol: hidrolizează lipidele fin emulsionate din lapte, frișcă, maioneză .

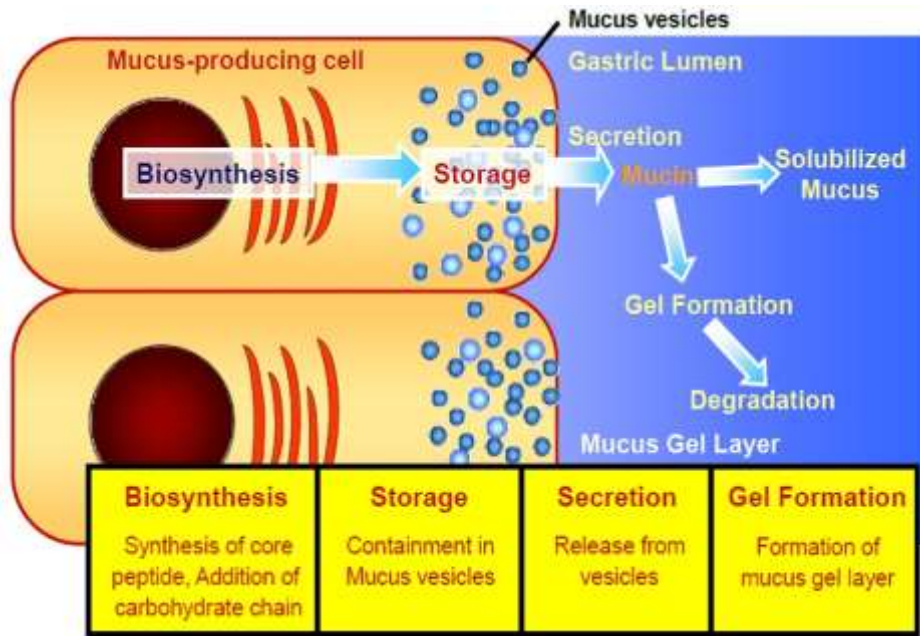
Lipaza gastrică

hidrolizează lipidele fin emulsionate din lapte, frișcă, maioneză

FUNCȚIA SECRETORIE – SECREȚIA DE MUCUS

Mucusul reprezintă AMESTECUL UNEI GLICOPROTEINE NUMITĂ **MUCINĂ CU APA**. Este secretat de celulele mucoase de suprafață, mai ales cele de la nivelul glandelor pilorice.

1. Protecție mecanică și chimică a mucoasei gastrice.

Formează un gel alcalin care se dispune pe suprafața epiteliului gastric, realizând protecția împotriva digestiei mucoasei de către pepsină și HCl.

Alături de HCO_3^- formează **bariera alcalină, protectoare a mucoasei gastrice;**

2. Lubrefiază alimentele,

favorizând formarea chimului gastric.

- Mucusul gastric este o substanță vâscoasă, cu o consistență asemănătoare unui gel. Are o grosime variabilă, de 0,1 - 0,5 mm.
- Stratul de mucus se înnoiește permanent, secreția sa fiind continuă, dar este mai abundentă după alimentație.
- Reține în grosimea sa apa și bicarbonatul, cu acesta din urmă formând o barieră alcalină care **împiedică digestia mucoasei** de către pepsină și acidul clorhidric.

Gastric Lumen

- 1: Pepsinogen
- 2: Pepsin

Mucous-bicarbonate barrier

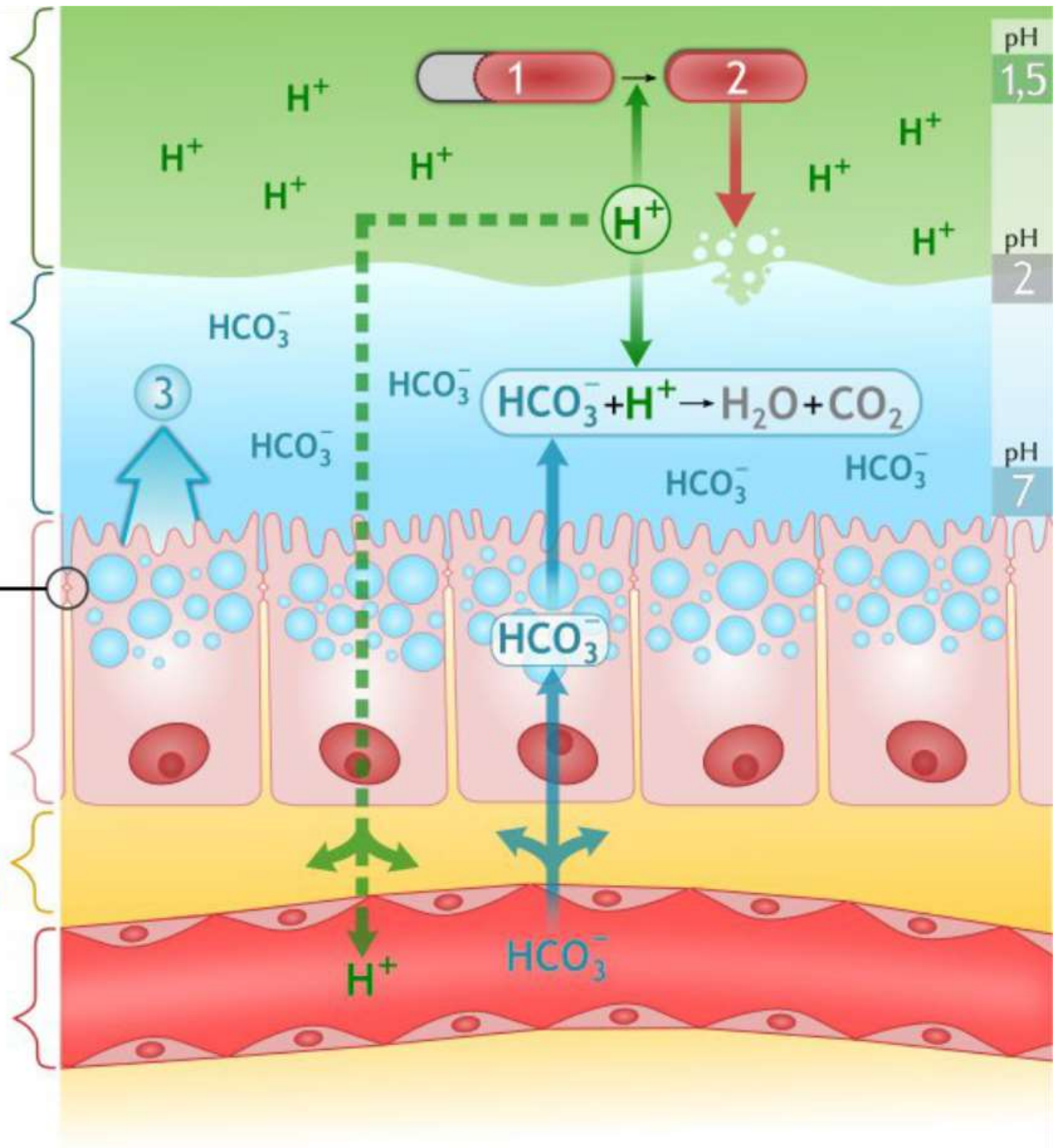
- 3: Mucous

Epithelial tight junctions

Surface mucous cells

Interstitial Fluid

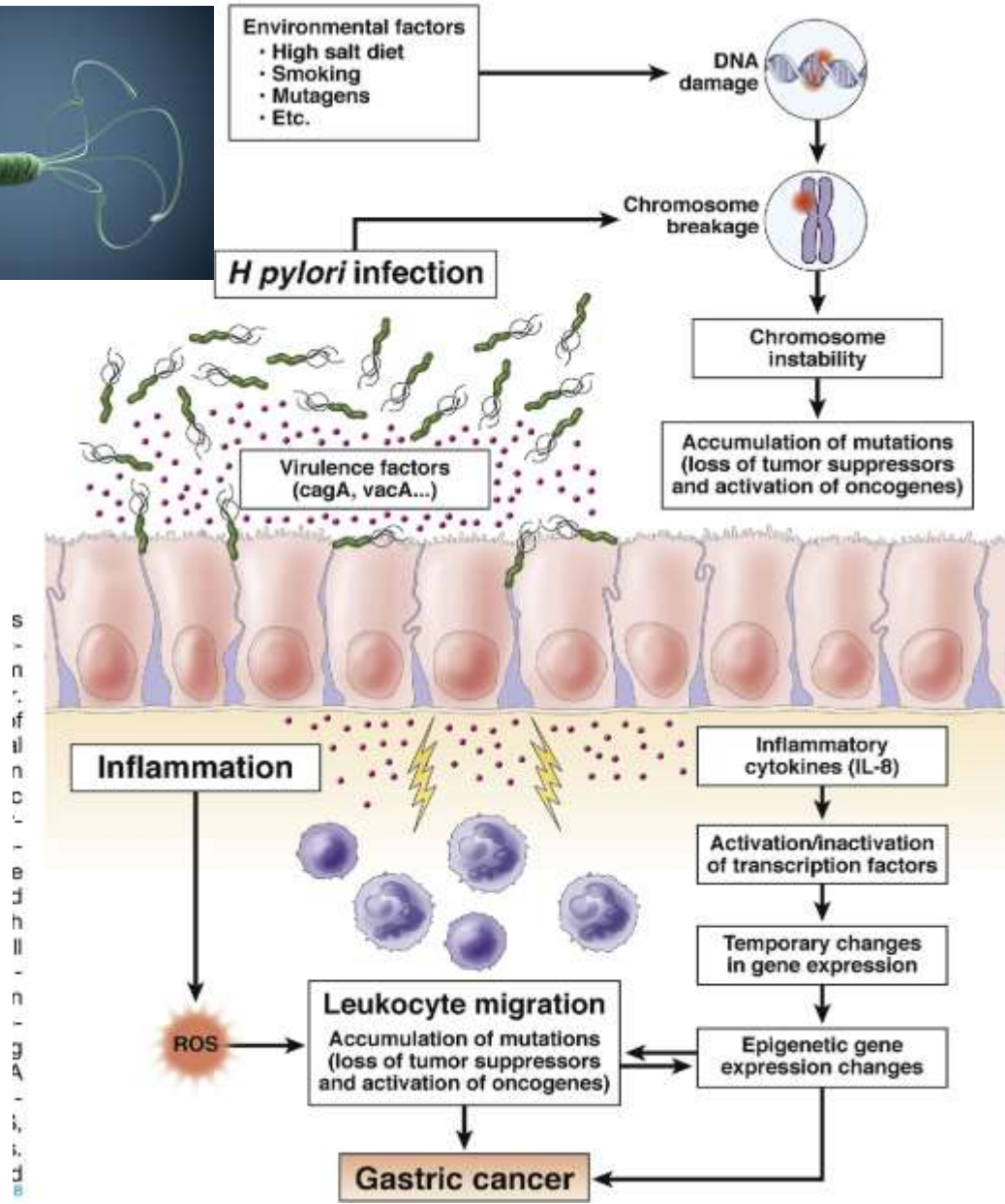
Capillary

FUNCȚIA SECRETORIE – SECREȚIA DE MUCUS

- Producția de mucus este dependentă de un *flux sanguin normal* și este *stimulată* de:
  - *prostaglandine (PG), acetilcolină, gastrină, histamină, glucagon, iar pe cale nervoasă de nervul vag.*
- **Inhibiția** secreției este determinată de:
  - **atropină** (anticolinergic care acționează prin blocarea receptorilor muscarinici, M);
  - **glucocorticoizi** – hormoni secretați de corticosuprarenală;
  - **antiinflamatorii nesteroidiene**: aspirină, ibuprofen, indometacin, prin inhibiția enzimei ciclooxygenază

Bariera de protecție a mucoasei gastrice formată din mucus și bicarbonat, poate fi degradată sub acțiunea:

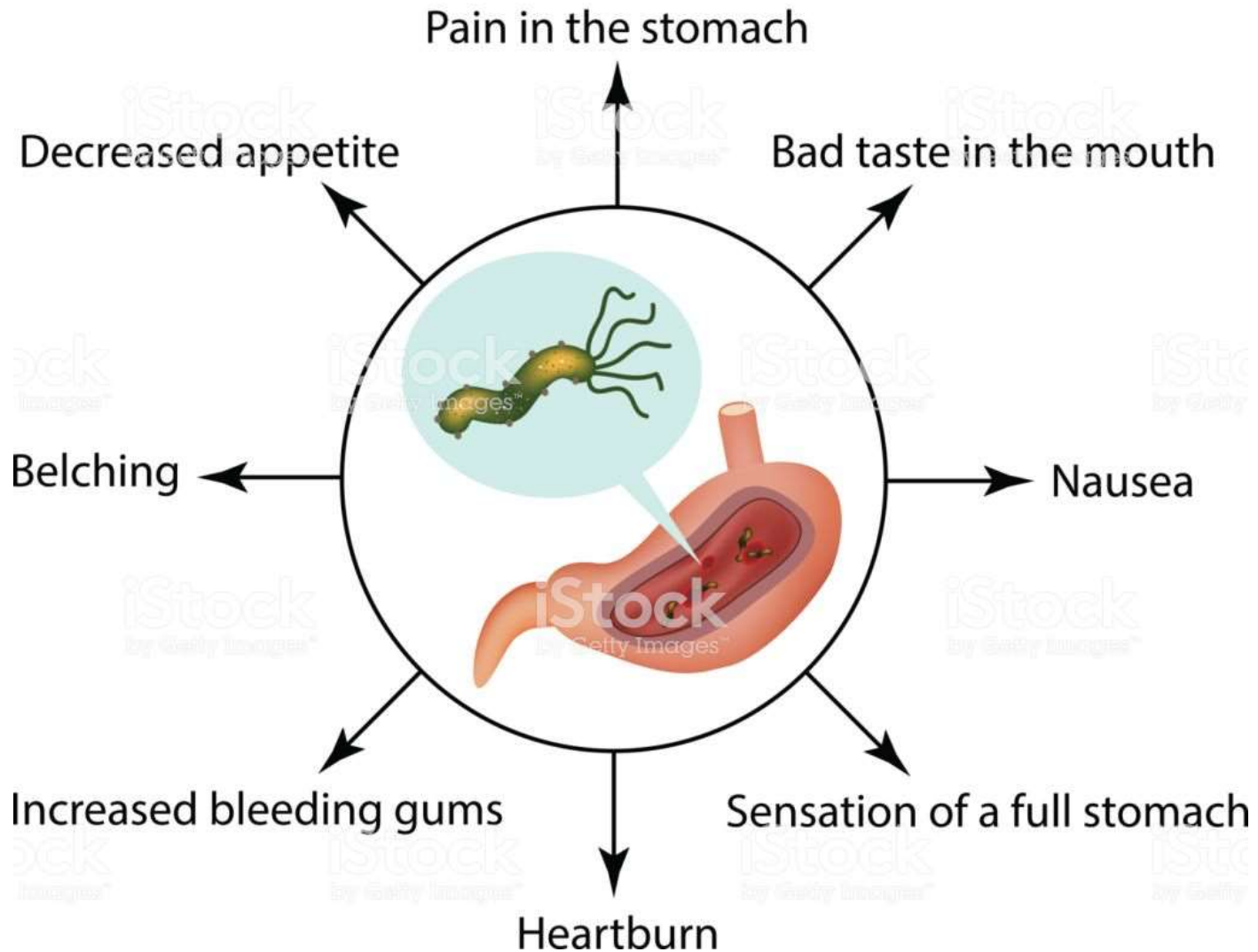
■ **Pepsinogenului și acidului clorhidric în exces.** Secreția de HCl în exces poate fi deprimată prin administrarea de inhibitori ai pompei de protoni.

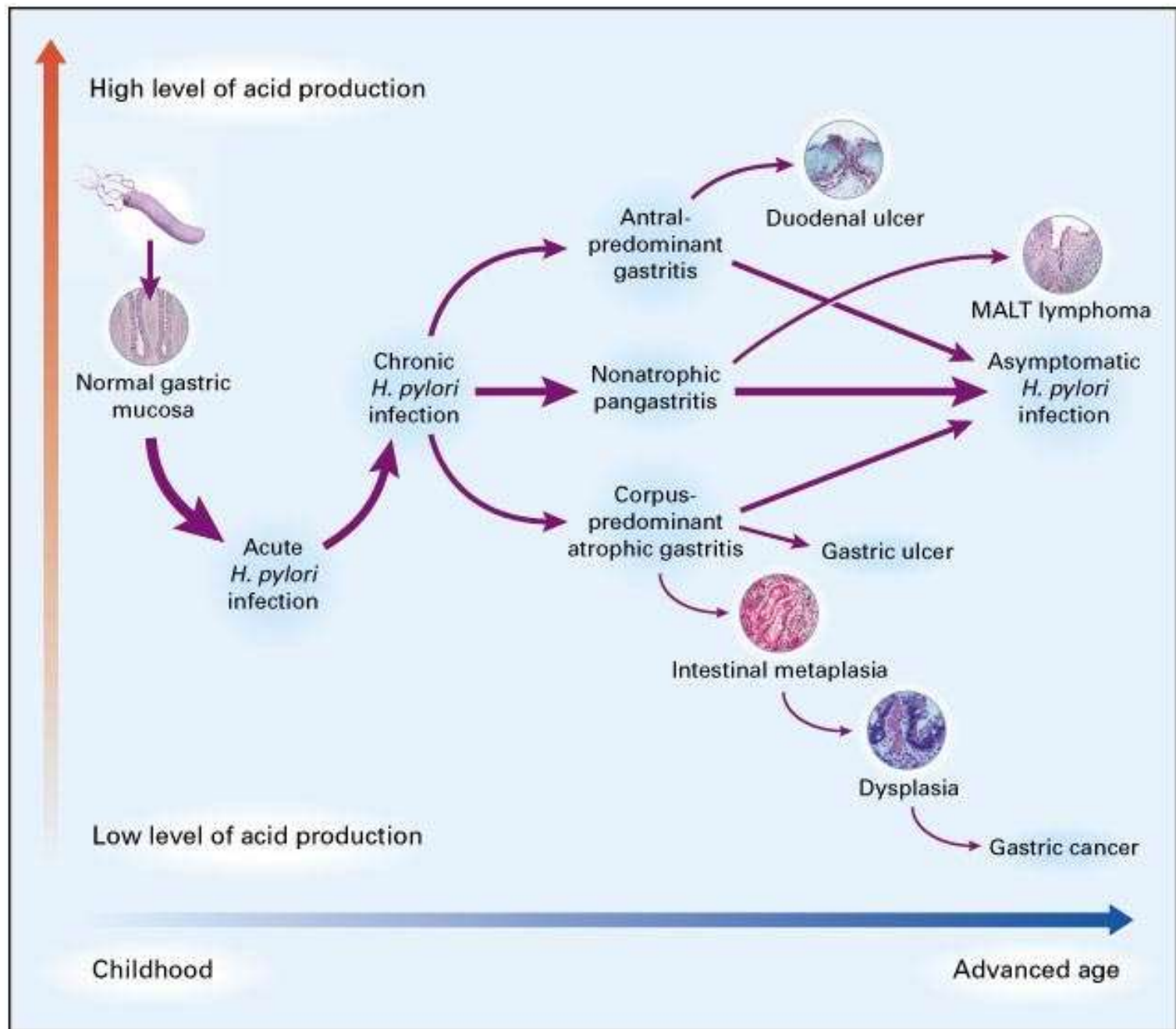
■ **Infecției cu Helicobacter Pylori.** Implicarea acestei bacterii în producerea ulcerului gastric explică tratamentul cu antibiotice, alături de inhibitori ai sintezei de HCl;

■ **Prin alterarea secreției de mucus** atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ;

■ Prin administrarea de **aspirină** și alte medicamente **antiinflamatorii nesteroidine**, indicate pentru tratarea durerii, febrei și a inflamației.

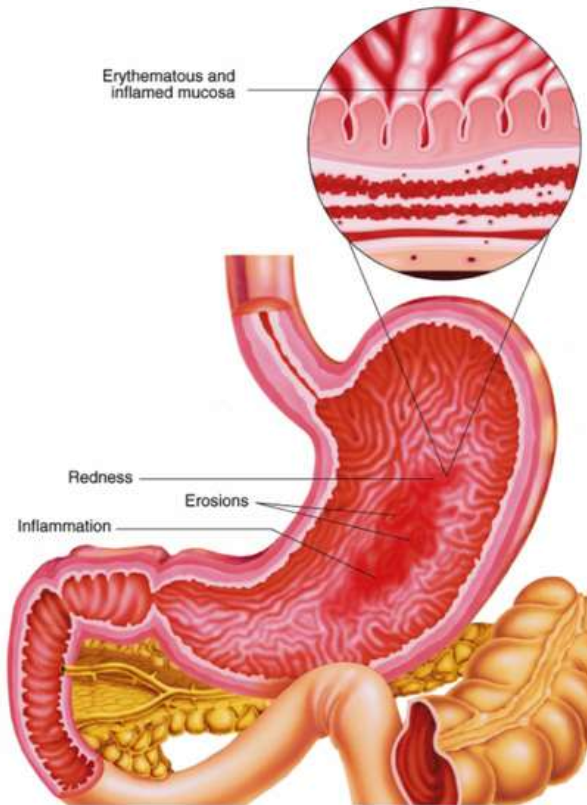
SYMPTOMS OF INFECTION OF HELICOBACTER PYLORI

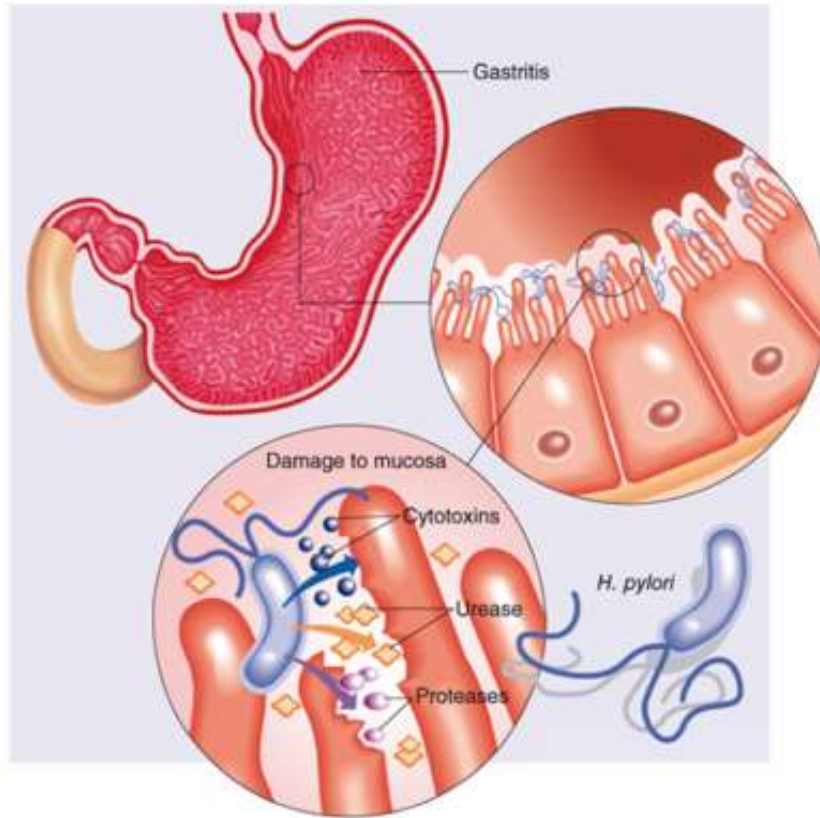

Apecte patologice - gastrita

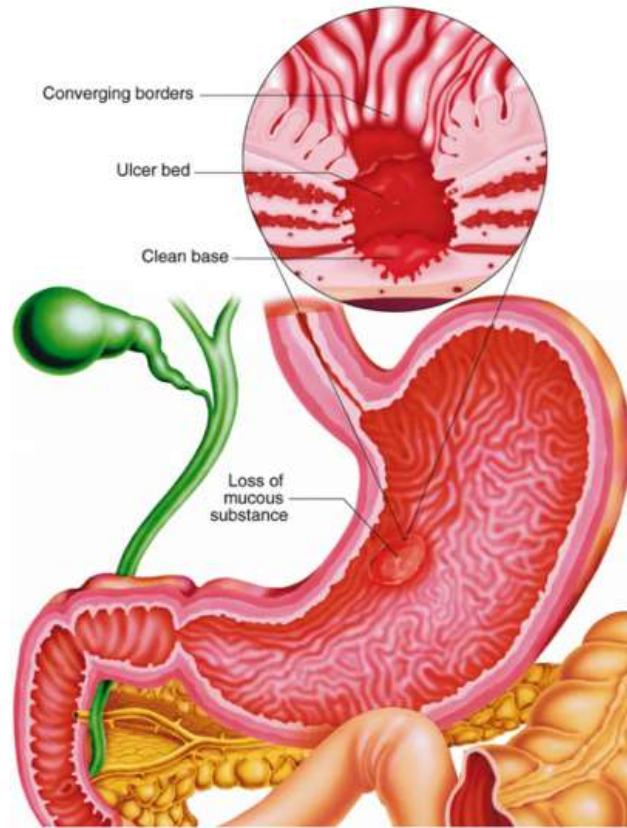
- Gastrita este inflamația pliurilor mucoasei gastrice
- Factori: toxine, iritanți gastrici, HP, medicamente antiinflamatorii, boli autoimune

Aspecte patologice – gastrita HP

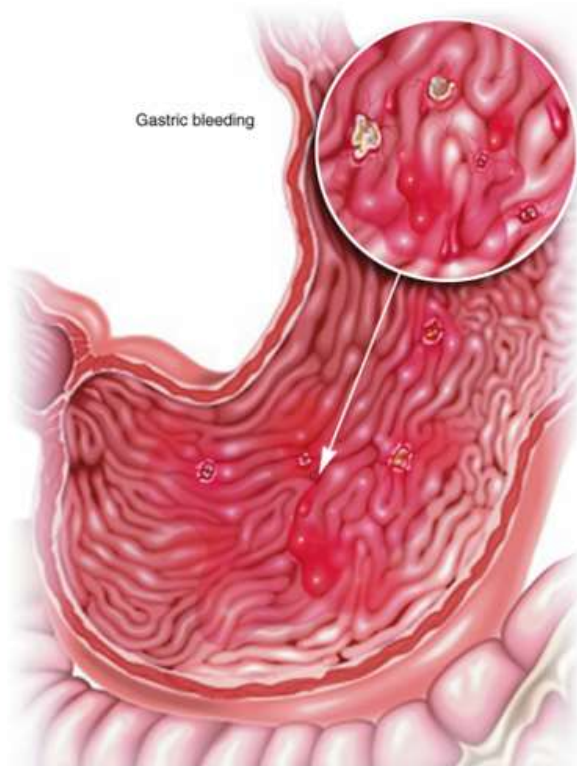
- HP poate determina gastrită cronică datorită expunerii mucoasei la ureazele și proteazele eliberate de bacterie

Aspecte patologice – ulcer gastric

- Ulcerul gastric reprezintă o pierdere de substanță în grosimea mucoasei stomacului care apare atunci când factorii de agresiune afectează capacitatea de apărare muco-bicarbonică
- Localizare frecventă la nivelul antrului sau curburii mici
- Prezintă o bază curată, cu marginile bine delimitate, iar pliurile mucoasei converg uniform din craterul ulceros

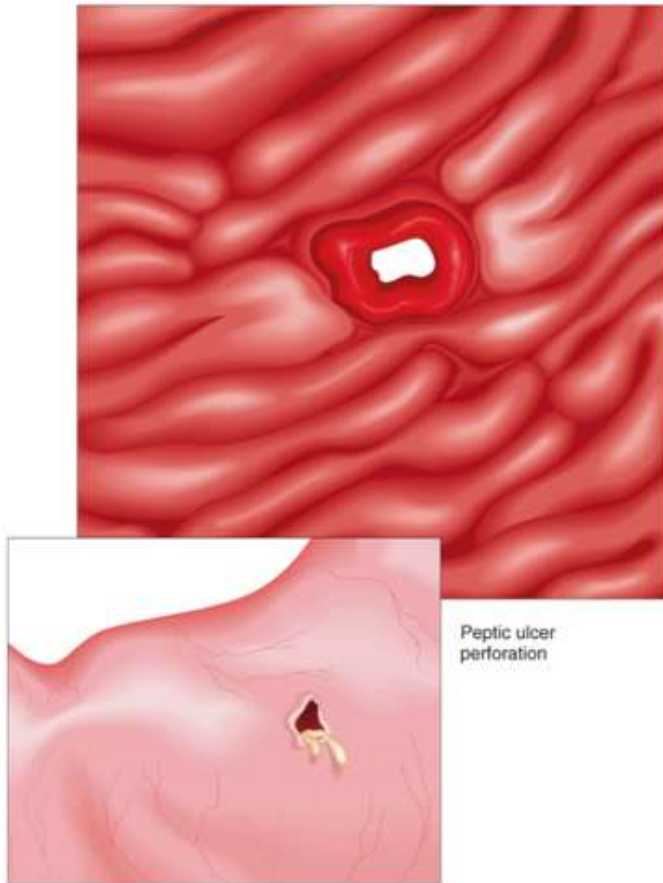
Aspecte patologice – ulcer complicații

- Sângerarea gastrică – hematemeză/melenă

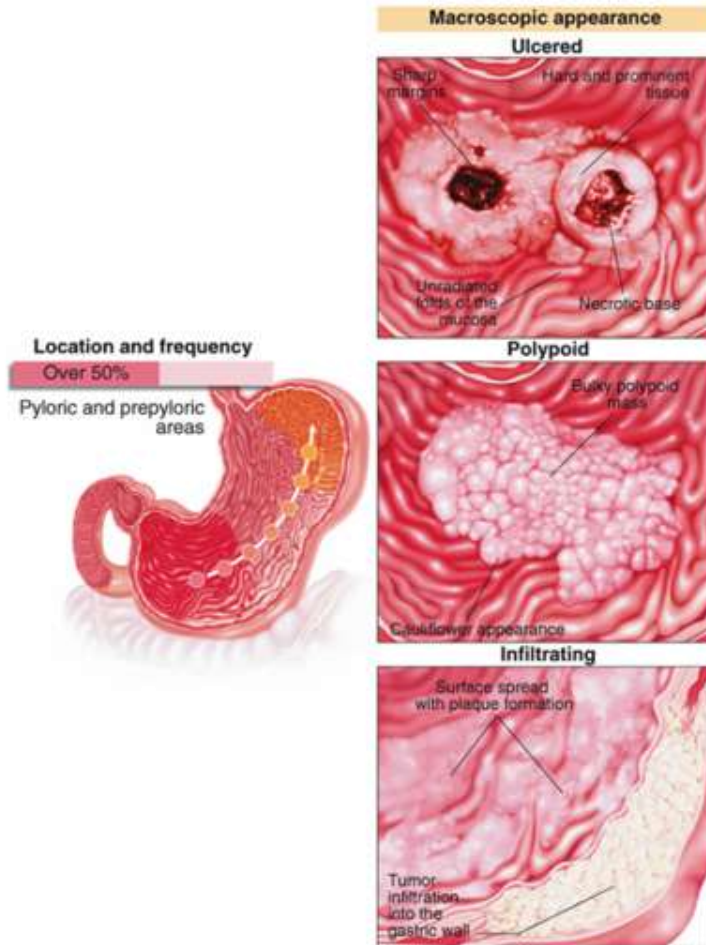

Aspecte patologice – ulcer complicații

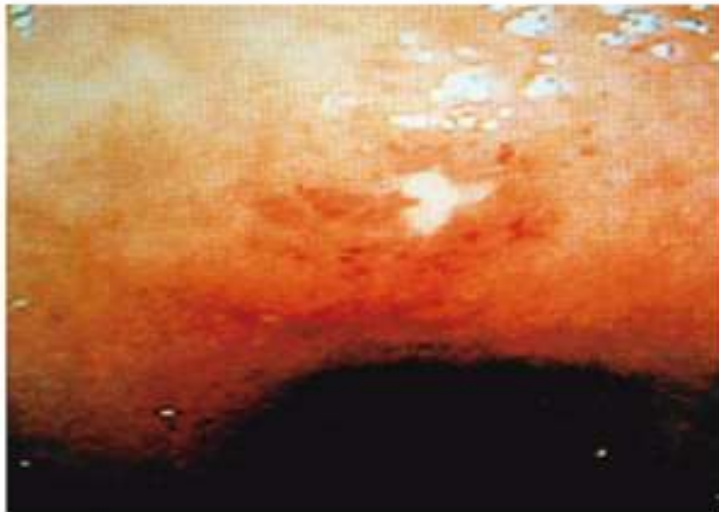
- Perforația acută determină durere puternică și recomandă intervenție chirurgicală
- Perforația cronică poate determina fenomene de adeziune la organele de vecinătate

Aspecte patologice – cancer gastric

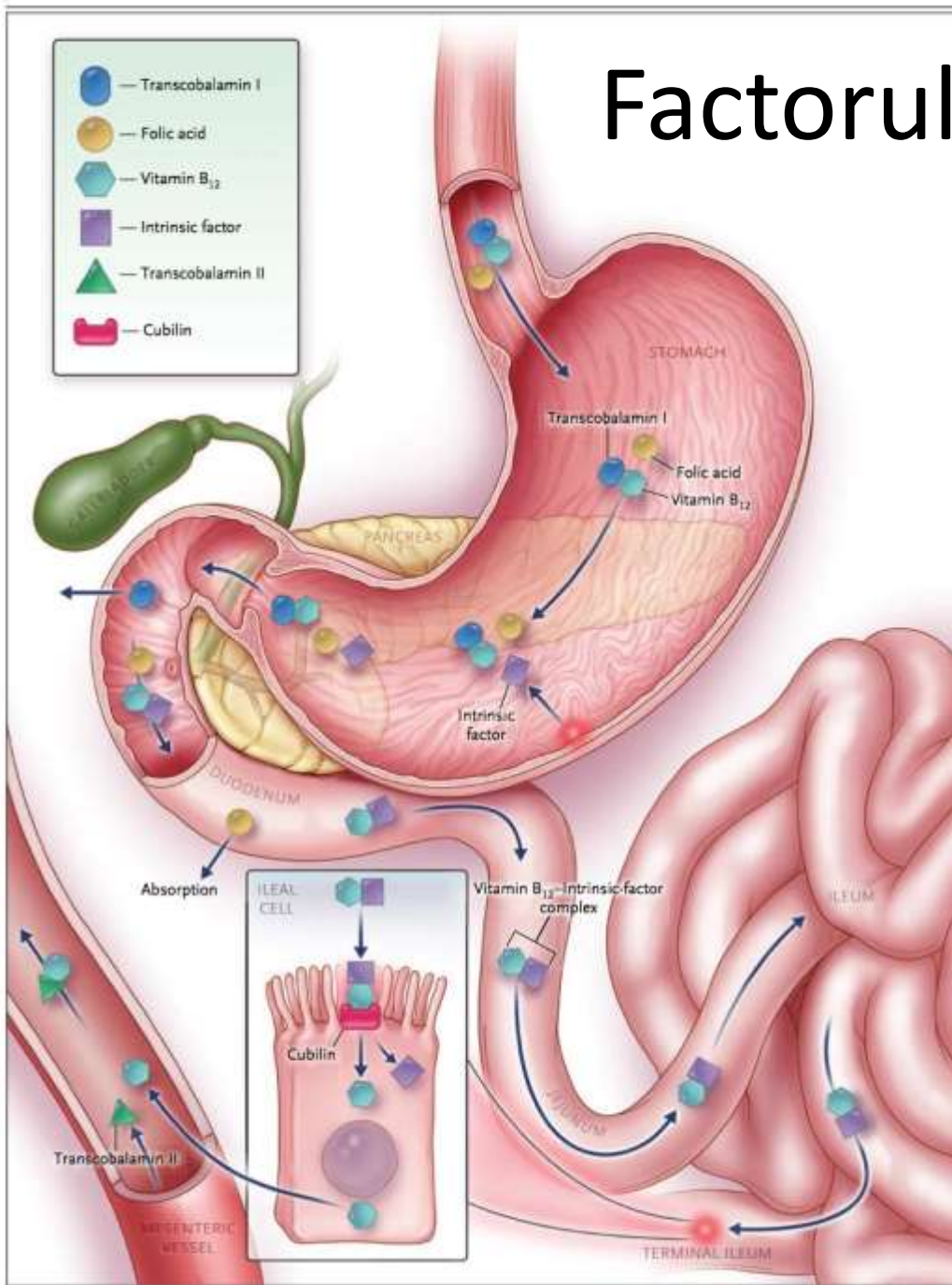
- Adenocarcinomul este cea mai comună formă de cancer gastric
- De cele mai multe ori tumora este diagnosticată în stadiile avansate de boală, iar prognosticul este sumbru
- Cauze : combinație complexă de factori genetici, alimentari, de mediu

Aspecte patologice – imagini endoscopice

- Imagine endoscopică de ulcer gastric cu nișă
- Gastrită erozivă.

Factorul intrinsec Castle

FACTORUL INTRINSEC (FI) este sintetizat în celulele oxintice, parietale ale mucoasei gastrice, alături de HCl

ROL: **Absorbția vitaminei B₁₂ (ciancobalamina)**

Deficitul determină **anemia megaloblastică Biermer**

Megaloblastic anemia

Macrocytic anemia

Defective nuclear maturation

Caused by

Impaired DNA synthesis

Normal
blood cells

Megaloblastic
anemia cells

FUNCȚIA SECRETORIE – SECREȚIA DE FACTOR INTRINSEC

FI formează un complex cu vit. B₁₂, formă sub care este absorbit în intestinul subțire.

- De aici, vit. B₁₂ este preluată de **transcobalamină** și transportată în plasmă.
- Cel mai important rol al **Vit B₁₂** este în **sinteza acizilor nucleici**.
- Când FI este absent sau în cantitate mică (resecție gastrică sau gastrită atrofică), apare deficitul de vit. B₁₂, care determină **anemia megaloblastică Biermer**, numită și anemia pernicioasă.
- Deficitul de vitamina B₁₂ afectează toate liniile celulare cu indice mitotic mare, producând alterări severe ale sistemului digestiv, nervos.
- Deoarece B₁₂ intervine și în **sinteza tecii de mielină**, deficitul acestei vitamine va determina și grave disfuncții neurologice.

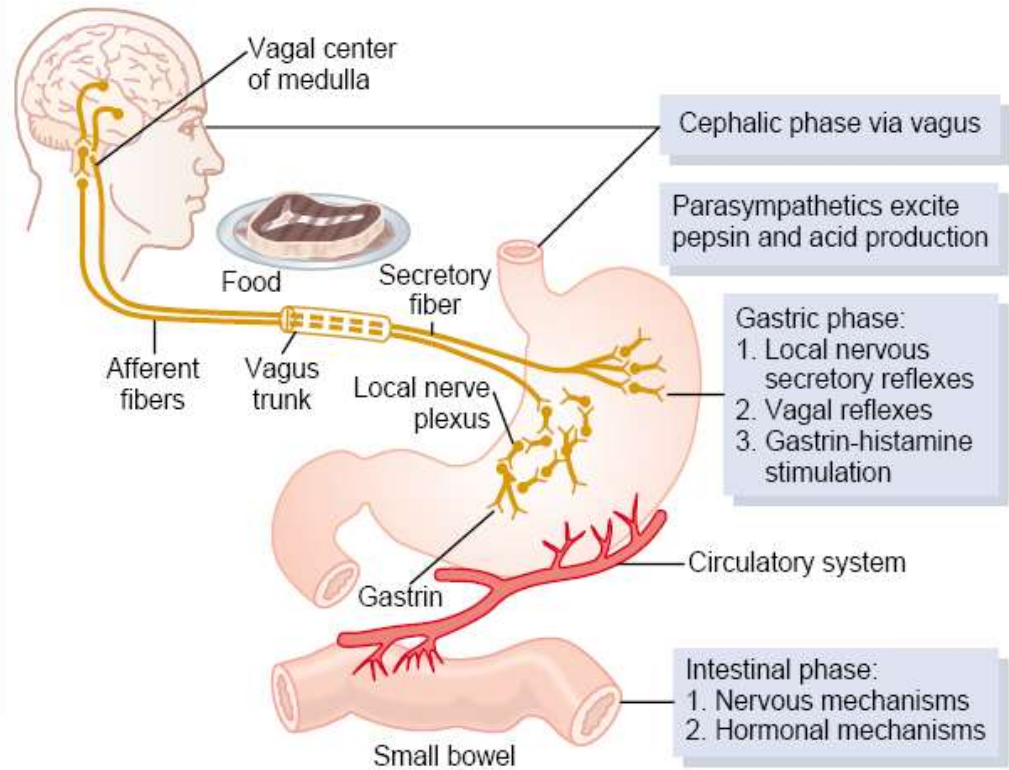
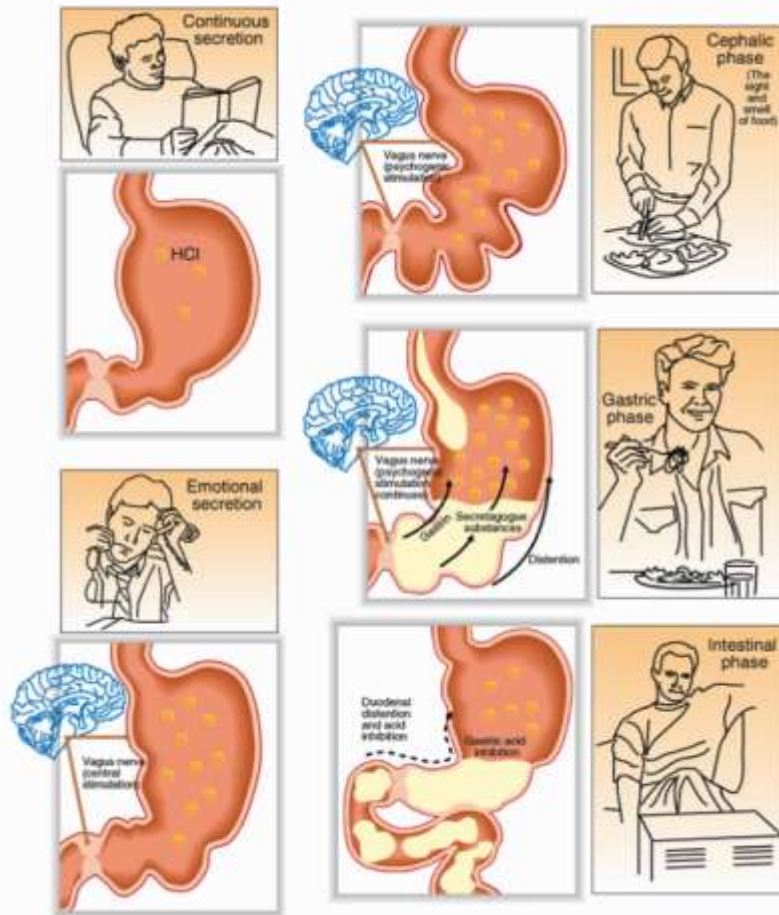
Mucoasa gastrică mai secretă:

ELECTROLIȚI: H^+ , Na^+ , K^+ , Mg^+ , Ca^{++} (cationi); Cl^- , HPO_4^- , SO_4^- (anioni)

BICARBONAT (HCO_3^-) – este secretat de către celulele mucoase. Difuzează în stratul de mucus unde tamponează HCl care difuzează din lumen în mucoasă, protejând mucoasa gastrică de acțiunea HCl.

APA – zilnic, stomacul unui adult secretă cca. ***2 – 2,5 l de apă.***

FAZELE SECREȚIEI GASTRICE

- Secreția și motilitatea gastrică sunt controlate de SNC pe cale vagală și de către hormonii digestive intestinali
- Secreția variază în timpul zilei, începe cu o secreție bazală, care este modificată de stimuli emoționali, percepția sau ingestia alimentelor sau activitatea gastro-intestinală.

FAZELE SECREȚIEI GASTRICE

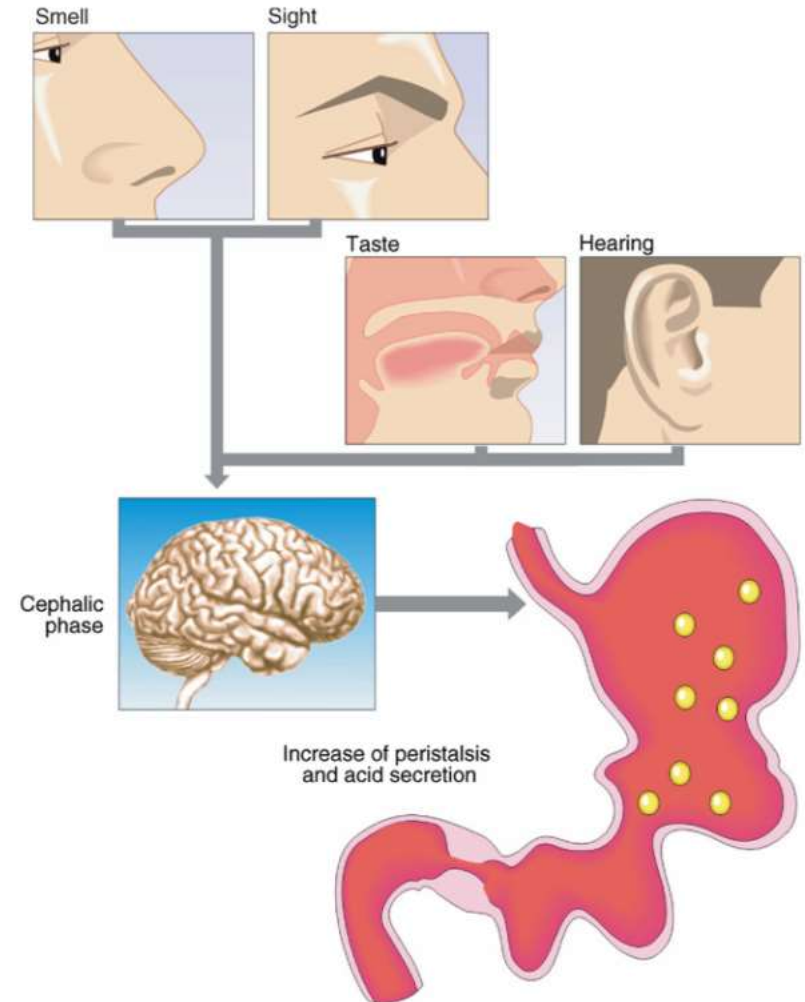
Sucul gastric este secretat în 3 faze: cefalică, gastrică și intestinală.

1. Faza cefalică asigură 30% din secreția gastrică.

- Este inițiată de pătrunderea **alimentelor în gură (reflex necondiționat)**, dar și de văzul, evocarea sau mirosul alimentelor (**reflex condiționat**).

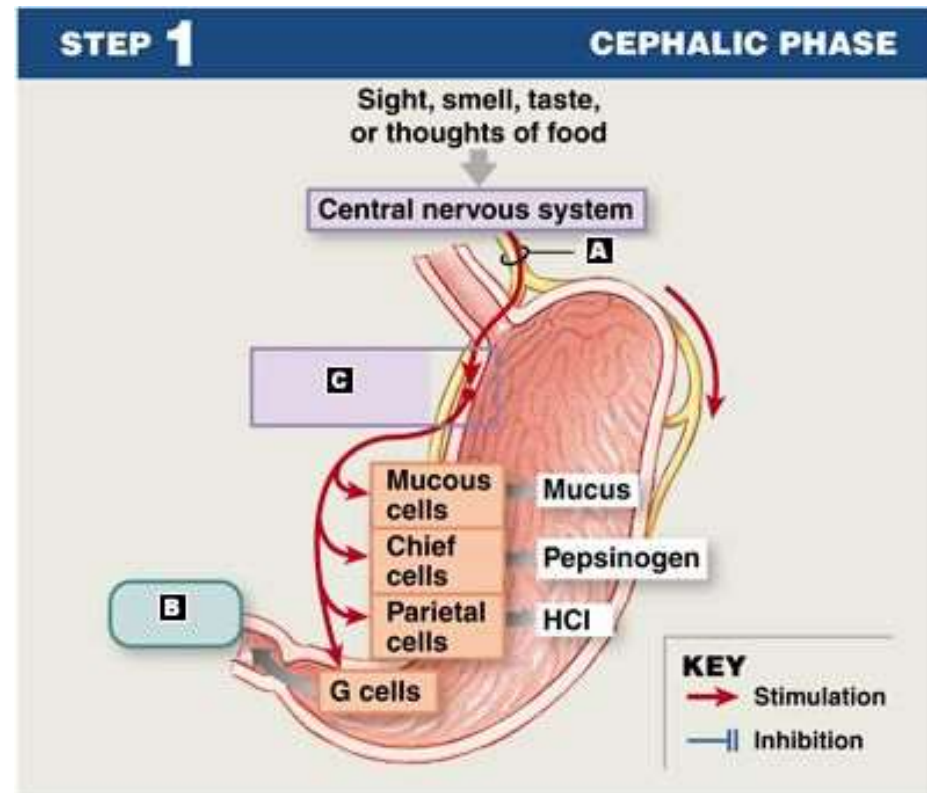
- Secreția se obține după **5-10 minute**, se înregistrează un maximum la o jumătate de oră, care se menține pe parcursul unei ore. Se produc aproximativ **500 ml de suc gastric**, care este considerat **sucul de apetit, bogat în acid clorhidric**.

- **Reglarea** acestei faze se face **predominant prin mecanism nervos** asigurat de reflexe necondiționate și condiționate.

Reflexele necondiționate

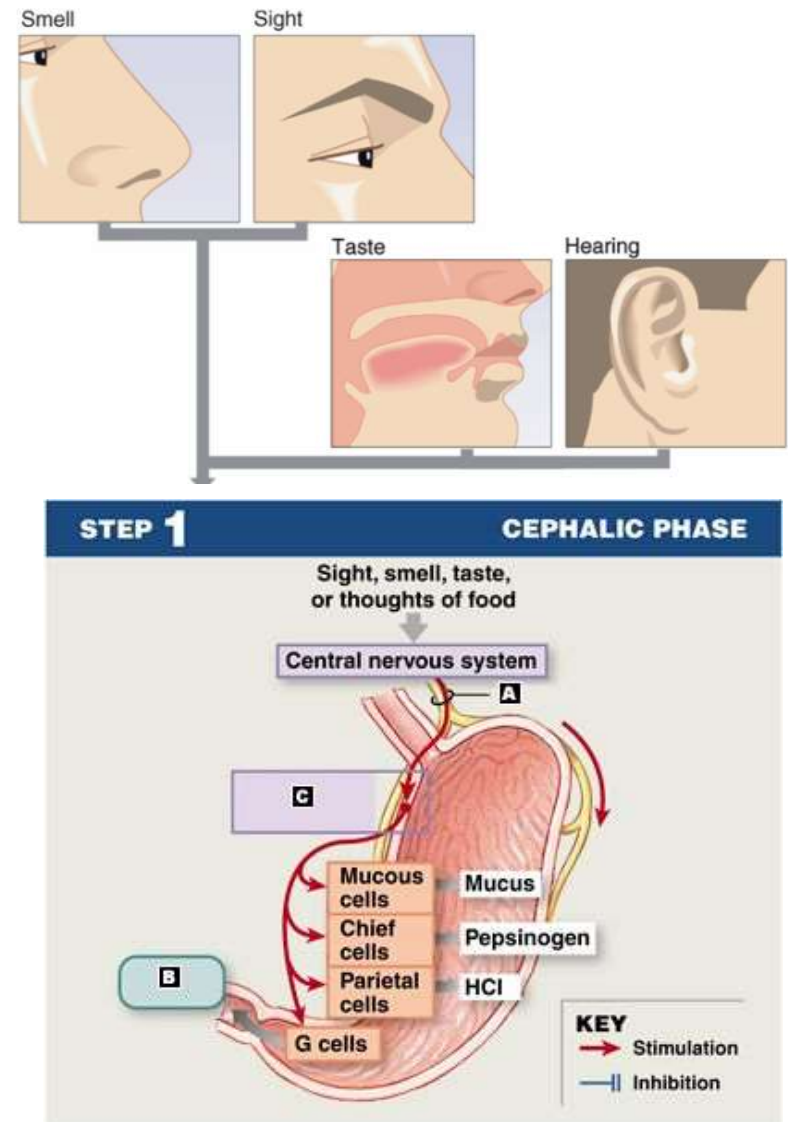
- sunt declanșate de pătrunderea alimentelor în gură, când sunt stimulați receptorii gustativi.
- Informația parcurge fibrele aferente ale nervilor IX, X.
- Ajunge la centrul *gastrosecretor din bulb (nucleul dorsal al vagului)*
- prin fibre vagale eferente, stimulii ajung la mucoasa gastrică, ***stimulând secreția de HCl și de enzime = reflexe vagale (vago-secretorii).***

Reflexele condiționate - sunt reflexe vagale mediate de cortexul cerebral

- Sunt declanșate de vederea/evocarea alimentelor sau mirosuri apetisante.
- Informațiile ajung pe căile specifice la proiecțiile corticale ale analizatorilor respectivi, de unde excitația ajunge la **hipotalamus** și de aici la **centrul gastrosecretor bulbar**, având ca rezultat stimularea secreției, **pe cale vagală**.

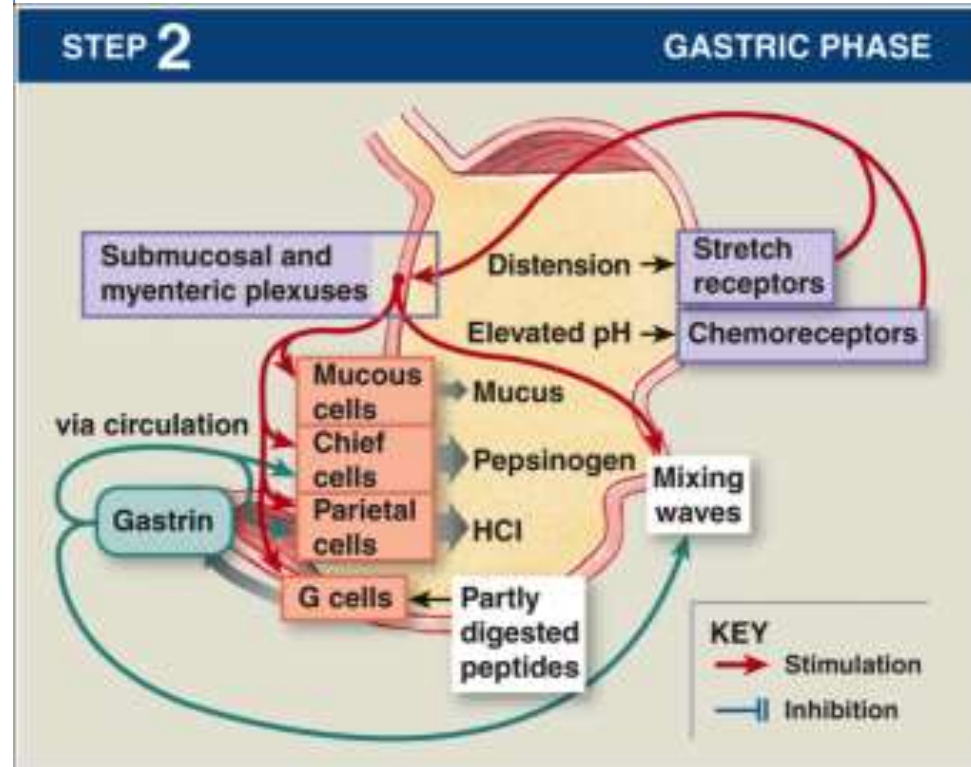
- Hipotalamusul mai intervine și prin secreția de factori de eliberare (liberine) cum este **CRH**-hormonul de eliberare a adrenocorticotropului. CRH stimulează secreția de **ACTH** în hipofiza anterioară, iar acesta va acționa asupra corticosuprarenalei, stimulând secreția de glucocorticoizi - **cortizol**, care la nivelul mucoasei gastrice stimulează celulele parietale.

FAZELE SECREȚIEI GASTRICE – faza gastrică

2. Faza gastrică va continua secreția declanșată în faza cefalică.

- Această fază se activează la **intrarea alimentelor în stomac**.
- Asigură 60% din răspunsul secretor, având o latență de 30-60 minute, un maximum la 2 ore și o durată de 4-5 ore.
- Se secretă un suc foarte acid și cu putere peptică mare (**cantitate mare de pepsină**).
- La controlul acestei faze participă atât mecanismul nervos, cât și cel **umoral, care este predominant**.
- **Mecanismul nervos** este declanșat de **distensia peretelui** la pătrunderea bolului alimentar și activarea receptorilor de întindere. Se declanșează atât reflexe locale coordonate de plexurile intramurale, cât și reflexe vagale (vago-vagale).
- **Mecanismul umoral** este realizat în principal prin sinteza și eliberarea de **gastrină și histamină**.

FAZELE SECREȚIEI GASTRICE – faza intestinală

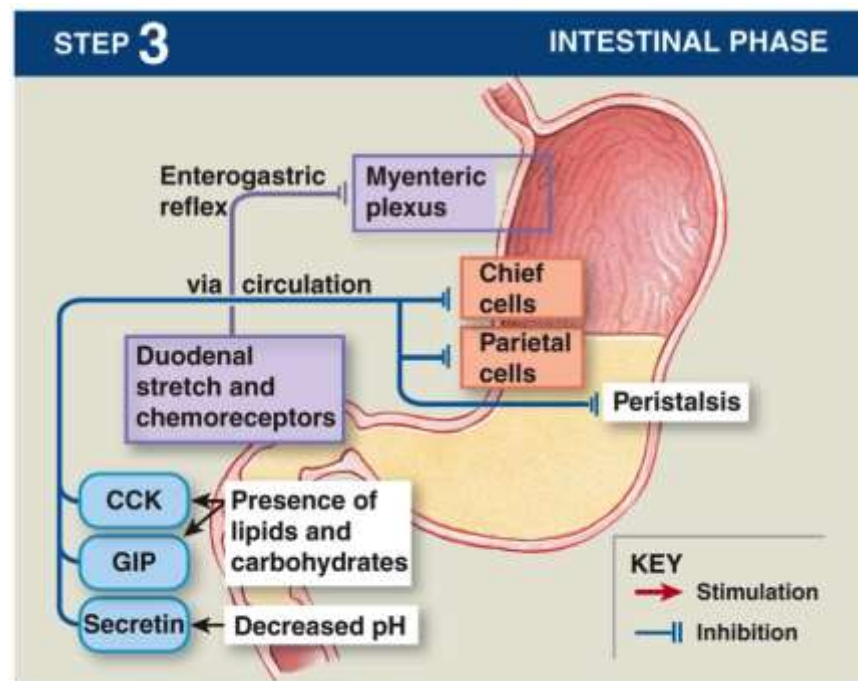
3. Faza intestinală - asigură aproximativ 10% din răspunsul secretor și se declanșează prin pătrunderea alimentelor în intestin.

- Controlul acestei faze se realizează atât prin mecanism nervos, cât și **umoral**, care este predominant.

✓ **Mecanismul nervos** este declanșat de **distensia duodenală** și are drept căi de conducere a stimulilor, nervul vag.

✓ **Mecanismul umoral** are două componente - una **stimulatoare** și alta **inhibitoare**.

- Componenta **stimulatoare** - **gastrina motilină și bombesină**.
- Componenta **inhibitoare** - eliberarea **enterogastronului**. Este activată prin **pătrunderea chimului gastric acid**, cu pH-ul redus, în duoden și prin **prezența grăsimilor**.

Stimulatory Events

Inhibitory Events

Cephalic phase

- ① Sight and thought of food → Cerebral cortex → conditioned reflex
- ② Stimulation of taste and smell receptors → Hypothalamus and medulla oblongata → Vagus nerve

Gastric phase

- ① Stomach distension activates stretch receptors → Vagovagal reflexes → Medulla → Vagus nerve
 Local reflexes
- ② Food chemicals (especially peptides and caffeine) and rising pH activate chemoreceptors → G cells → Gastrin release to blood

Intestinal phase

- ① Presence of low pH and partially digested foods in duodenum when stomach begins to empty → Intestinal (enteric) gastrin release to blood

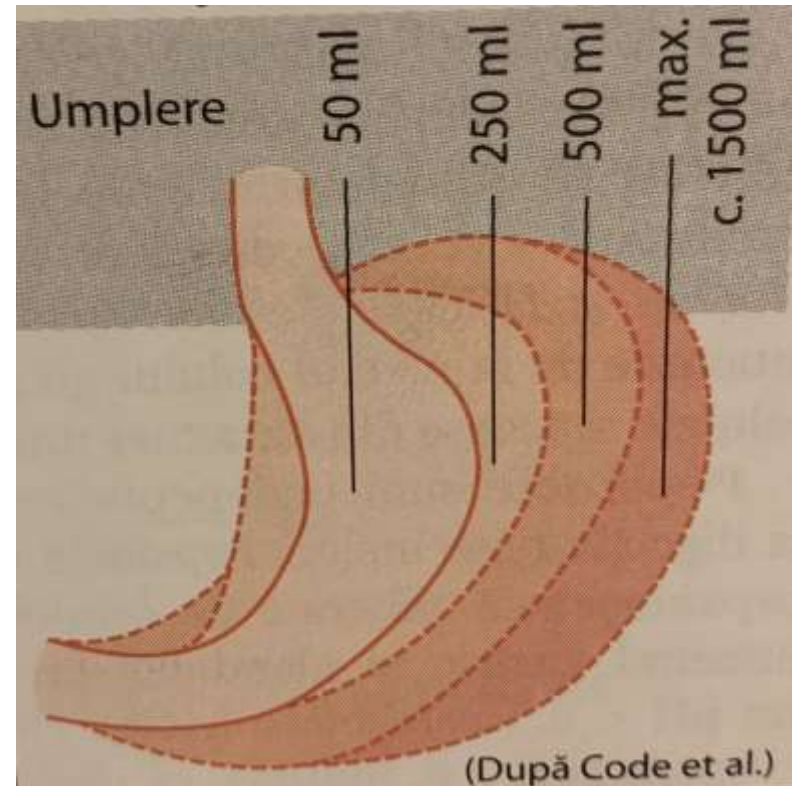
- ① Loss of appetite, depression ← Cerebral cortex ← Lack of stimulatory impulses to parasympathetic center
- ① Excessive acidity (< pH 2) in stomach ← G cells → Gastrin secretion declines
- ② Emotional upset ← Sympathetic nervous system (SNS) activation → Overrides parasympathetic controls
- ① Distension of duodenum; presence of fatty, acidic, hypertonic chyme, and/or irritants in the duodenum ← Local reflexes → Enterogastric reflex → Vagal nuclei in medulla → Pyloric sphincter
- ② Distension; presence of fatty, acidic, partially digested food in the duodenum ← Release of intestinal hormones (secretin, gastric inhibitory peptide, cholecystokinin, vasoactive intestinal peptide)

Key:

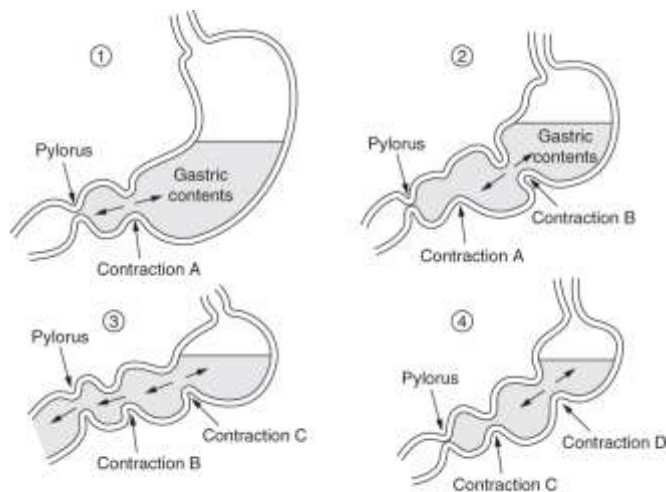
- Stimulate
- Inhibit

FUNCȚIA MOTORIE A STOMACULUI

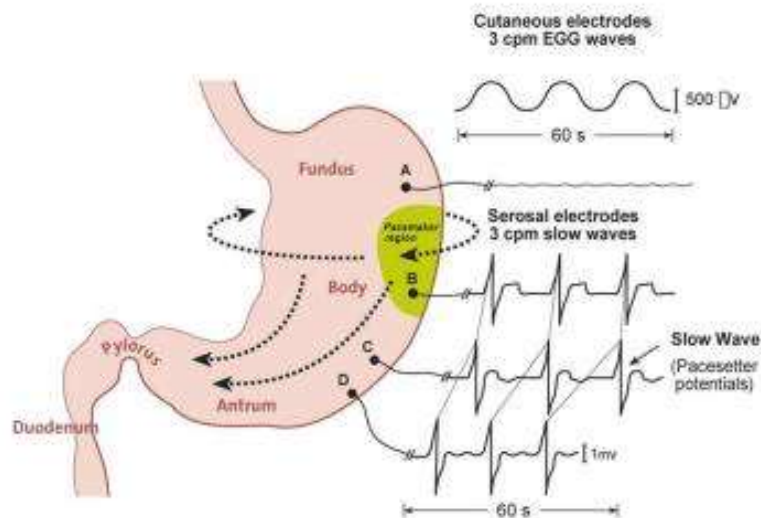
- 1. Depozitarea** unor cantități mari de alimente în regiunea fundică, până când acestea vor putea fi procesate de sucurile digestive;
- Când alimentele patrund în stomac prin orificiul cardia, fibrele musculare din peretele gastric **se destind**. Acest lucru permite intrarea unor cantități variabile de alimente, **între 0.5 - 1.5 litri**.

- Reflexul vago-vagal declanșat de deglutiția bolului alimentar - determină deschiderea sfincterului esofagian inferior și dilatarea **stomacului proximal**
- Conracțiile tonice ale stomacului proximal propulsează conținutul gastric spre **stomacul distal**
- În 1/3 medie a corpului gastric – **zona pacemaker** (c.Cajal)- generează unde lente (0,4 – 4 cm/s) de contracție peristaltică
- Undele sunt mai puternice la nivelul antrului și se propagă spre pilor
- Chimul este direcționat spre pilor, apoi este comprimat, iar după ce se închide pilorul are loc **retropulsia**.
- Astfel, conținutul alimentar este mărunțit, amestecat cu sucul gastric, digerat, iar lipidele emulsionate

Source: Barrett, et al. Gastrointestinal Physiology, Second Edition.
www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

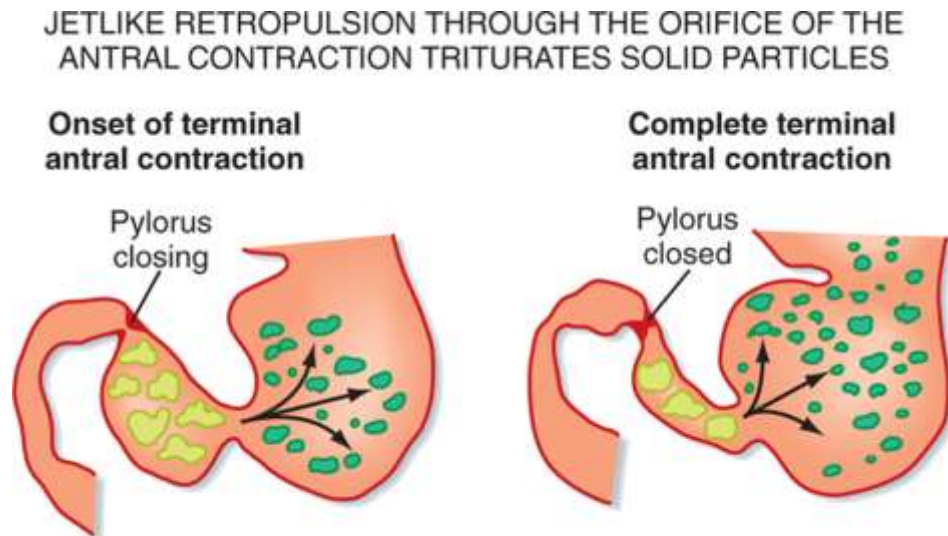

FUNCȚIA MOTORIE A STOMACULUI continuare

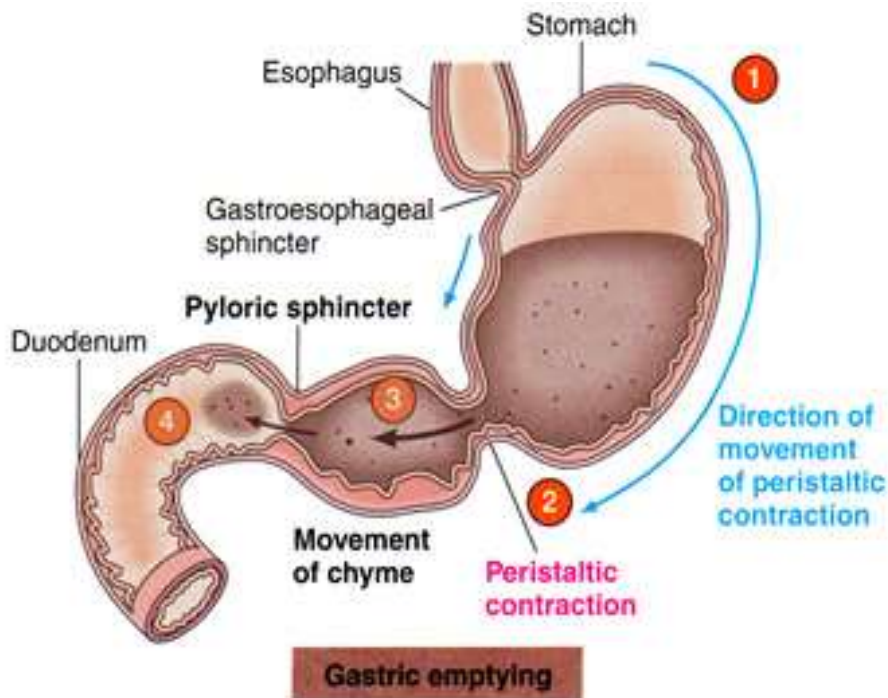
2. Amestecarea alimentelor cu sucul gastric până la formarea unei mixturi semifluide numită **chim gastric**, cu particule sub 1 mm diametru.

- amestecarea se datorează **undelor lente peristaltice circulare ritmice** care se propagă din jumătatea corpului până la antrum, cu o frecvență de 3 - 4/minut; ele cresc în intensitate pe măsură ce se apropie de antrum
- simultan, în regiunea antro-pilorică iau naștere mișcări **care se opun** undelor peristaltice ale corpului gastric. Se numesc **miscări de retropulsie**.

FUNCȚIA MOTORIE A STOMACULUI - continuare

3. **Evacuarea** lentă a chimului în duoden, cu o frecvență care să permită o digestie completă și o bună absorbție la nivelul intestinului subțire.

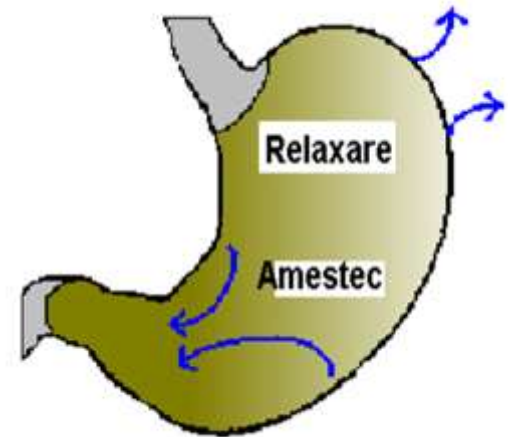
Golirea stomacului este dependent mai ales de tonusul stomacului proximal și al pilorului.

Motilina *stimulează* golirea gastrică (crește tonusul stomacului proximal și relaxează pilorul)

Scăderea pH-ului, osmolarității, creșterea cantității de acizi grași liberi și aminoacizi aromatici *inhibă* golirea gastrică

FUNCȚIA MOTORIE A STOMACULUI - continuare

- În cea mai mare parte a timpului, contracțiile ritmice sunt slabe și au doar **funcția de a mixa alimentele**.
- În aprox. 20% din timp, aceste contracții devin puternice și determină **evacuarea conținutului stomacului**.
- Pe măsură ce stomacul se golește, contracțiile peristaltice determină mutarea alimentelor din corpul stomacului în antrum.
- Evacuarea stomacului se face după un timp variabil, în funcție de consistența alimentelor:
  - **Prima care trece în duoden, după 10-12 minute este apa.**
  - Substanțele **solide sunt evacuate după 3-4 ore**, în ordinea: glucide, proteine și apoi și lipidele.
- **Sfincterul piloric** are mereu un tonus mărit datorită unei stări de semicontrație permanentă. În ciuda acestui tonus, rămâne suficient de deschis pentru a permite trecerea apei și a substanțelor fluide.

FUNCȚIA MOTORIE A STOMACULUI - continuare

Substanțele nedigerabile – os, fibre, corpi străini, nu sunt evacuate în timpul fazelor digestive, ci în perioadele interdigestive prin contracții speciale *numite complexe motorii migratoare* care apar la un interval de 1,5 ore.

- *Acestea sunt* o succesiune de evenimente, cu o periodicitate de 90-120 min., care constau într-o perioadă de repaus de aproximativ 80-90 min, urmată de contracții neregulate și apoi, de contracții asemănătoare cu cele peristaltice.

Contracțiile de foame - cand stomacul este gol de mai multe ore (12 – 24 ore) apar **contracțiile ritmice de foame** care devin tot mai puternice dacă nu mâncăm. Ele pot fuziona în contracții tetanice cu o durată de 2 – 3 minute.

• Aceste contractii apar mai frecvent la **persoanele tinere sanatoase** care au tonus gastrointestinal crescut, fata de persoanele mai in varsta.

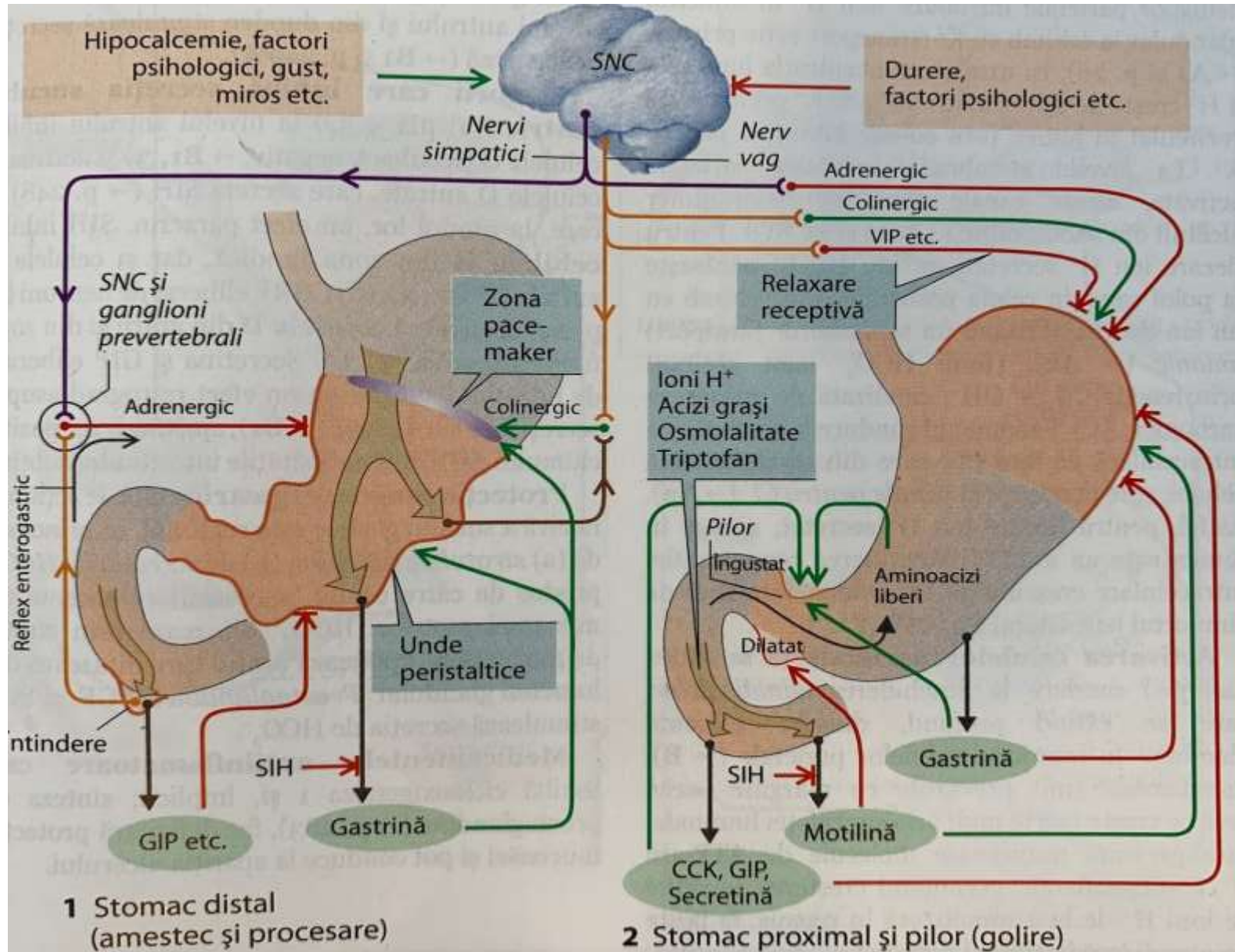
• Apar de asemenea la persoanele cu **hipoglicemie**.

• Uneori sunt însoțite de dureri, motiv pentru care se numesc **“foame dureroasa”**

• In caz de infometare cresc in intensitate in urmatoarele 3 – 4 zile, dupa care slabesc treptat.

Factori care influențează motilitatea gastrică

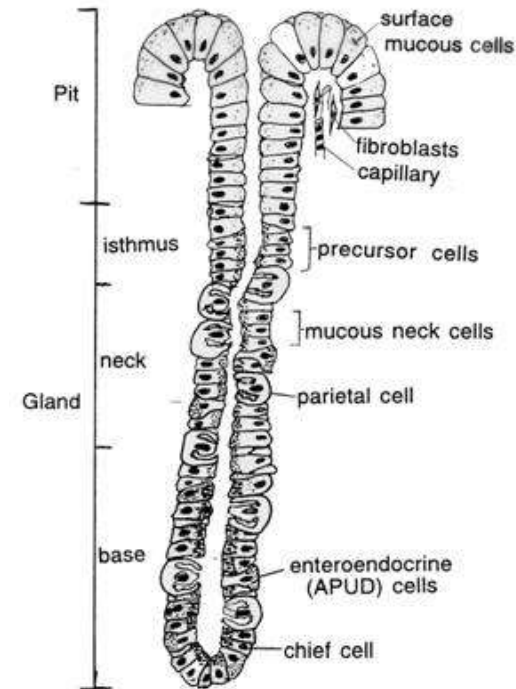

Funcția endocrină a stomacului

- În structura glandelor din mucoasa gastrică (dar și în cea duodenală) se găsesc și celule cu activitate endocrină cunoscute sub denumirea de **APUD** sau sistem neuroendocrin difuz digestiv.

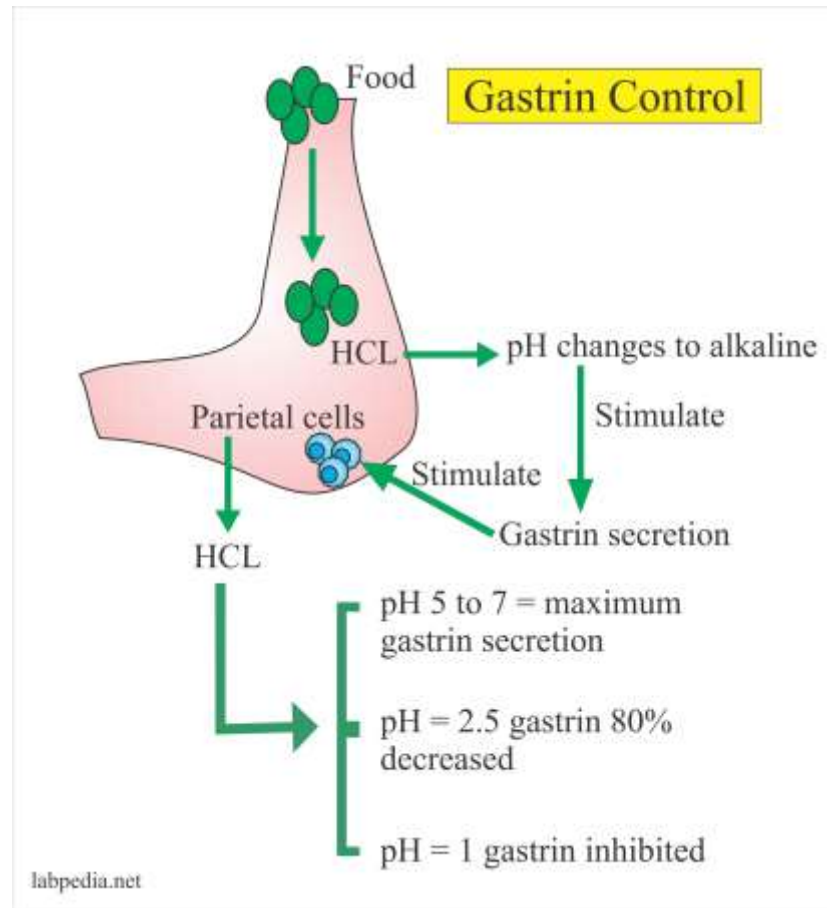
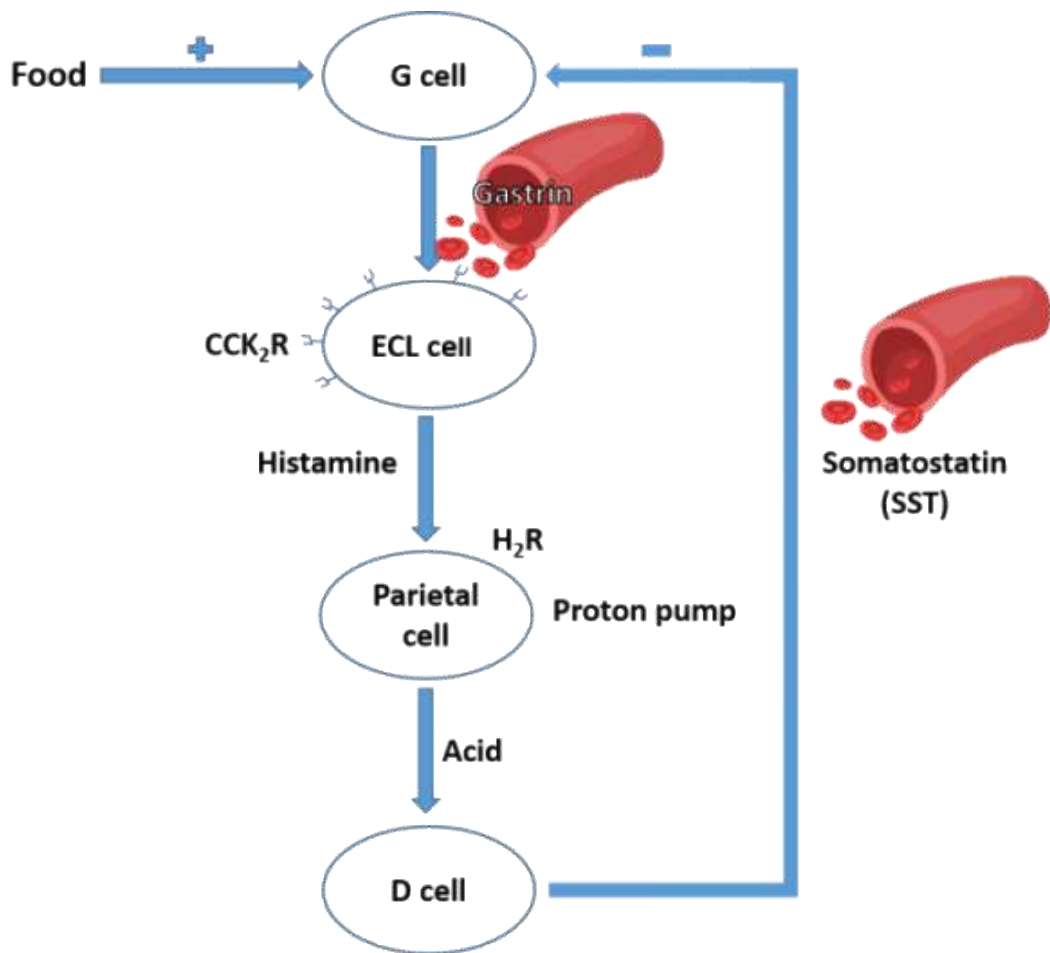
APUD: Amine Precursor Uptake and Decarboxilation.

- Din această clasă fac parte diverse celule:
  - celulele G care secretă **gastrină**;
  - celulele enterocromafin – like (ECL), care secretă **histamină** și **catecolamine**;
  - celulele D care secretă **somatostatinul**;
  - celulele enterocromafine, care sunt mai abundente în antrul piloric și la nivelul duodenului, care secretă **serotonina**;
  - celulele L care secretă **glucagon**.
- Aceste celule eliberează **hormoni gastro-intestinali**, care stimulează sau inhibă activitatea secretorie și motorie digestivă sau au doar un rol modulator al acestor procese.

Reglarea secreției de gastrină

Funcția endocrină a stomacului- continuare

Histamina

• Intervine în asigurarea mecanismului umoral de reglare a secreției gastrice, alături de gastrină.

• Este eliberată de celulele enterocromafin – like (ECL) din mucoasa gastrică și duodenală (celule APUD) și de mastocite, în urma stimulării vagale.

• **ROL:** sensibilizează receptorii glandelor gastrice la acțiunea gastrinei și a acetilcolinei, stimulând astfel secreția gastrică.

• Acționează pe 3 tipuri de receptori:

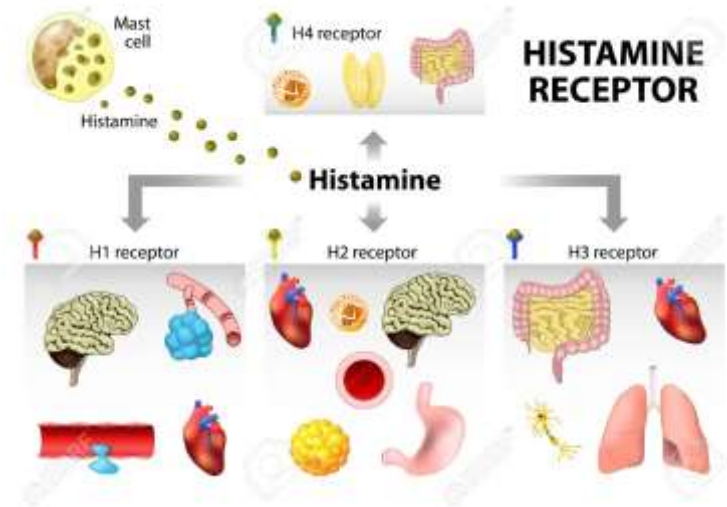
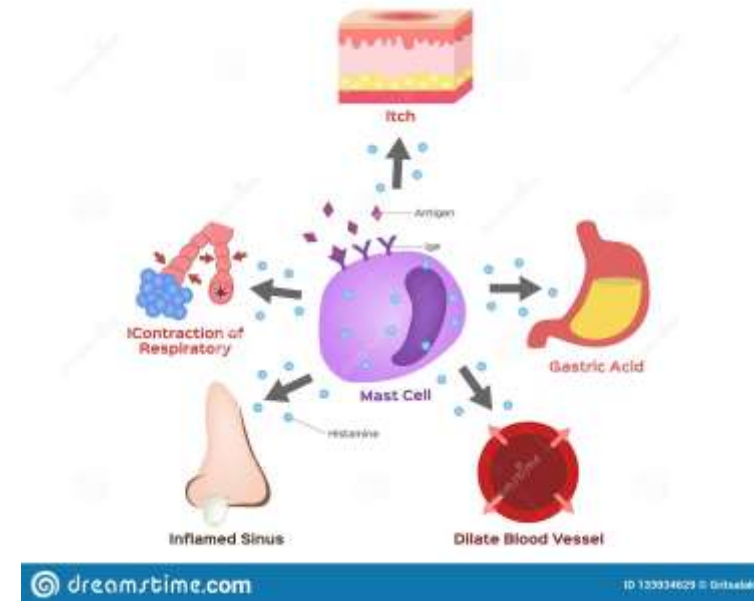
– **H₁** - produc vasodilatație, hipotensiune și contracția musculaturii netede intestinale și bronșice;

– **H₂** – induc creșterea secreției gastrice, în special a HCl și activează anhidraza carbonică.

– Acești receptori pot fi blocați prin *administrare de cimetidină, ranitidină, famotidină* etc. În acest fel, histamina nu-și mai poate exercita rolul de stimulator al producției de gastrină și HCl;

– **H₃** - intervin în modularea cantității de histamină eliberată.

Bombesina - are acțiune stimulatorie asupra celulelor G; a fost asimilată cu *peptidul eliberator de gastrină (GRP)*.

Funcția endocrină a stomacului - continuare

Ghrelin – hormon secretat de glandele din mucoasa fundică a stomacului, duoden, pancreas etc. care stimulează pofta de mâncare (foamea) și favorizează depunerea de grăsime la nivel abdominal.

- Nivelul lui crește înaintea meselor și scade după masă.
- Are acțiuni opusă **leptinei** secretată în țesutul adipos, stomac, inimă, placentă, mușchi scheletici care declanșează senzația de sațietate.
- Ambii hormoni formează un cuplu antagonic care participă la reglarea aportului alimentar și la menținerea greutateii corporale.

